ԺԲ. ՏԱՐԻ 3428 (Ն. Տ.) 30 ՅՈՒԼԻՍ 1895 — 18 ՅՈՒԼԻՍ 1895 — 8 ՄԻՖԻՐ 1313 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՁԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Ֆրանկի	2
Դատաւոր թղթատարի ծախքը միասին	50

Խմբագրութեանս ուղղուած [illegible] չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

Ամէն անգամ որ Բարիզի Նկարահանդէսին կամ Սալօնին կազմակերպութեան լուրերը ու Նկարագրութիւնը կը կարդանք, հետաքրքրութեամբ կը զբաղենք իմանալու մնացեալ հայ նկարչի մը արուն մէկ կամ մէկ քանի պատկերները ընդունուած ըլլան հոն, ինչ որ պզտիկ արժանիք մը չէ։ Այս սպասումը զրեթէ ընաւ ի դերեւ չելլեր, և պարբերաբար կը հասնին մեր արուեստագէտներու յաջողութեան արձագանգներն։ Անցեալ տարի, Առժան Սիլվեստր Էտ ու Բոֆի մէջ համակրական տողեր նուիրած էր Պ. Զաքարեանի մէկ պատկերին, որ պատուներ կը ներկայացուներ. այս տարի, Շան տը Մարսի Սալօնն ընդունուած են աւելի դժուարին ճիւղի մը՝ ծովանկարչութեան վերաբերող երկու պատկերներ որոց մանաւոր գնահատումը արտայայտուած է Ֆիգարոի մէջ։ Պ. Շապանեան, երիտասարդ ծովանկարիչը, 1894ին ալ իր մէկ գործը ընդունել տուած էր Բարիզեան Նկարահանդէսին մէջ։ այս տարի իր արուեստն աւելի կատարելագործած ու ձեռքն աւելի մարզած, կուննայ յաջողութիւն մը որ պատուաբեր է ոչ միայն իրեն, այլ և իր ազգին։ անհատներու տաղանդը, կարողութիւնը, հռչակումը չէ, որ կը կազմէ հարութեան մը պատիւը. որքան աւելի ունենանք բժիշկներ, փաստաբաններ, արուեստագէտներ, փայլուն յաջողութիւններ ձեռք բերած, այնքան աւելի գովեստով կը յիշուի հայ անունը օտար համալսարաններու և արուեստագիտական շրջանակներու մէջ։ Բժիշկներն ու փաստաբանները, սովորաբար, իրենց ուսման ընթացքն աւարտելէ և գործնական փորձառութիւն ստանալէ ետք, կը վերադառնան իրենց կեդրոնը. նկարիչներն, ընդհակառակը, կը շարունակեն մնալ հոն ուր սորված են իրենց արուեստը, հետզհետէ ծաղկեցնելով ու մշակելով զայն, ու նիւթապէս ալ օգտուելով։ Ասոր պատճառը եթէ դիւրաւորապէս իրենց բնական ձգտումն է, որ կատարելագործութեան հանել կ'ուզէ, մասնաւորապէս այն թերի գնահատումն է զոր մեր հարուստները կունենան դեղարուեստական առարկաներու նկատմամբ և ցուրտ ընդունելութիւնը զոր կ'ընեն արուեստագէտներուն։ Առաջին անգամը չէ որ մատնանիշ պիտի ընենք թէ մենք, այստեղ, որչափ քիչ դիտենք ճաշակ առնել գեղեցիկ նկարներէ, ձեռնհաս ընտրութիւն մը կատարել անոնց մէջ, ու գահլիճները զարդարել ճշմարիտ հրաշակերտներով։ Նկարիչը կը վերադառնայ հմայքով մը որ շատ չանցած յուսախաբութեան փոխուի։ առաջին անգամ կը շշմեցնուի, համակրանքով կը սեղմեն իր ձեռքը, կը գովեն իր պատկերները։ յետոյ, տակաւ առ տակաւ, ամայացած կը դտնէ իր շուրջը և պզտիկ յանձնարարութիւններ միայն կ'ընդունի այս կամ այն անձէն որոնք քանի մը ոսկիի փոխարէն կ'ուզեն լուսանկար մը մեծցած տեսնել կամ իրենց սիրած մէկ տեսարանն ուրուագծուած։ Առդիպդը, եթէ այնպիսի կացութեան մը մէջ չի դտնուիր որ նիւթական ակնկալութիւնը զոհէ արուեստագէտի խղճմտութեան, ուրիշ միջավայր մը փոխադրուելու կը հետամտի։ հակառակ պարագային մէջ՝ տեղի կուտայ ու կը դառնայ պարզ արհեստաւոր մը։

Պ. Շապանեան, որ ռուսահայ մը ըլլալու է, նախընտրած է այն ճիւղը զոր Այվազովսքի իր ճարտար ու բանաստեղծ վրձինով այնքան փայլեցուց մեր մէջ, աշխարհահռչակ համբաւ մը շինելու։ չափ։ Շան տը Մարսի Սալօնին մէջ իր ի ցոյց դրած երկու նկարներն են՝ Լուսնի ծագումը Սէն-Ժան-Լուց (Թիւ 394) և Յեւ հիւրէ հը Խրիմ ծովէն Լուց (Թիւ 395). իսկ անցեալ տարի, նոյն նկարիչէն ընդունուած գործն էր Փոքր-Լիւ էնէն հը Սէն-Ժան-Եէրէ։ 1895ի Նկարահանդէսի պատկերազարդ Ցուցակին մէջ նշանակուած են առաջին երկու նկարներն իրենց կարգին. բայց, ասոնցմէ դուրս, Պ. Շապանեանի անունը ու արուեստը բացառիկ կարեւորութիւն մը կը ստանան նոյնչ Վրեթի մէջ հրատարակուած յօդուածով մը որ նուիրուած է հայ առդիպդին։ Այս յօդուած իր արդիւնքն ունեցած է. ռուսահայ վաճառական մը ուզելով դրական կերպով քաջալերութիւն մը յայտնել, յանձն առած է Պ. Շապանեանը Սէն-Մալօ զրկել, որպէս զի նկարչական ուսումնասիրութիւններ կատարէ ըստ հաճոյս։ Արուեստագէտներն ու գրագէտները, անոնք որ իրենց վրձինին ու գրչին ապաւինած են ապրելու և սորվելու համար միանգամայն, պիտի ըմբռնեն «ըստ հաճոյս» բացատրութեան կազդուրիչ նշանակութիւնը։

Հայ ուսանողի մը արուեստագիտական յաջողութիւնը չէ միայն զոր կը նշանակենք այս յօդուածով, այլ ընդանական ու ռուսական երկու կարեւոր թերթերուն գնահատումը, և, ինչ որ աւելի նշանակալից է, հայ վաճառականի մը ինքնաբեր մտածումը՝ օժանդակութեան ձեռք կարկառելու եւրիտասարդ նկարչին որ Այվազովսքիի դպրոցին շարունակող կը հանդիսանայ։ Եթէ նկարչութեան պատրաստուող պատանիներ կրնան քաջալերիչ օրինակ մը գտնել այս ամենուն մէջ, հարուստները սեպհական կամ վաճառական, իրենք ալ կրնան ուշադրութիւն դարձուցեալ. և փոխանակ արհամարհոտ նայուածք մը ուղղելու արուեստագիտութեան պատրաստուողներուն վրայ որոնք մեծ մասով անոնց կը դիմեն դիւրութիւն մը խնդրելու, աւելի հայաչքով նայիլ անոնց։ միակ պատասխանը զոր կարելի է ստանալ իրենցմէ «դրական մարդ» ըլլալու յորդորն է, որ այնքան լու կերպով կը ծածկէ իրենց չկամութիւնը։ բայց վերջապէս ունինք այսօր երիտասարդութիւն մը որ հաւատարապէս կը ճանչնայ դրականին ու գեղարուեստականին յարգը։ երկու թիւղերուն մէջ ալ արժանաւորներ ու տաղանդաւորներ կը հանդին։ Զաքարեաններու, Շապանեաններու, և Եւրոպայի մէջ անուն ստացող ուրիշ հայ նկարիչներու յաջողութիւնը ցոյց կուտայ թէ վերջինները ոչ նուազ պատուաբեր կը հանդիսանան քան առաջինները։ և մեր «դրականները» ազնիւ ներշնչում մը ունեցած կ'ըլլան՝ երբեմն մտածելով նաև «ոչ-դրականներուն» վրայ։ Տ.

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՇԸ

Տիարպէքիրի մեր թղթակիցը կը զրէ մեզ յուլիս 4 թուականով

Առաջնորդ. Տեղապահ Արժ. Տ. Եղկիկէ վարդապետի ի Տիարպէքիր ժամանումն, ընդունելութիւնն և պաշտօնի ստանձնումը, գրուեցաւ արդէն մի քանի չաթթ առաջ։ Ն. Արժանապատուութիւն տեսնելով, որ նախորդ Գաղ. Ժողովը կազմալուծեալ վիճակի մէջ էր, հրաւիրեց Գաւառական Ժողովը, որ ընտրեց նոր Գաղաքական Ժողով մը։ և ձեռնարկուեցաւ կազմելու Տրտեսական ու Դատաստանական խորհուրդներ ալ։

Տիարպէքիրի Առաջնորդարանը գոհացուցիչ հասոյթ չունենալով, Առաջնորդական ծախքերն ըստ արժանւոյն չեն հոգացուիր։ Հիմայ Արժ. Տեղապահ Հայրը տեղական ազգ. վարչութեան հետ կը խորհի հասոյթի աղբիւր մը սահմանել, նպաստ մը հաւաքելով ժողովրդէն, և անով հոգալ Առաջնորդի և Առաջնորդարանի ծախքերը։ Մինչեւ հիմայ, բաց ի պակաղրամէ—այն ալ միայն քաղաքին—ուրիշ հասոյթ չէ ունեցած Առաջնորդարանը, և ամբողջ վիճակին մէջ պակաղրութիւնք տեղի կունենան միմիայն քահանայից հրամանաւ ու գիտութեամբ, առանց տուրք մը տալու առաջնորդարանի։ Ցիսնցանքը վիճակայնոց չէ. գաւառակաց և Առաջնորդարանի մէջ զրեթէ յարաբերութիւններ չեն հաստատուած, և եթէ եղած է երբեմն, այն ալ սուղ միջոցի մը մէջ դադրած է։ Գաւառակաց հայ ժողովրդեան հոգեկան և բարոյական վիճակին վրայ երբ արժանաւոր ուշադրութիւնը դարձուի, ժողովուրդը շուտով կը վարժուի իր պարտքերն հատուցանելու։

ԲԵՐԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

Ուրբաթ օրը, դպրոցական սիրուն հանդէս մը տեղի ունեցաւ Բերայի աղջկանց վարժարանի սրահին մէջ, ի ներկայութեան Նարեկեան վարժարանի երկոտա աշակերտաց ծնողքներուն, Թաղական խորհրդոյ և Հոգաբարձութեան անդամոց, ուսուցչական խումբին և հոգեւորականաց դասուն։

Հանդիսավայրը վայելչապէս զարդարուած էր դափնիներով, ծաղկեփունջերով, գեղգիր վերտառութեամբք և պատկերներով։

Երգ ընդ մէջ, աշակերտաց և աշակերտուհեաց կողմանէ ոտանաւորներ և ճառեր արտասանուեցան հայերէն և օտար լեզուներով և տեղի ունեցաւ զանազան կարգերու պարգեւաբաշխութիւնը։ Ուրբանչիւր կարգի աշակերտաց մէջ մինչեւ հինգերորդ հանդիսացողները մրցանակ կստանային. առաջին հանդիսացողները նաեւ կը պարգեւատրուէին։ Մնացեալ աշակերտք կ'ստանային միայն վարուց ու բարուց վիճակացոյց մը։ Աշակերտուհիք արտասանեցին երկու հրահանգիչ տրամախօսութիւններ, մին հայերէն լեզուաւ, միւսը Ֆրանսերէն և երգ ընդհանուն։

Ընդհ. տեսուչ Յակոբ էֆ. Նիկողոսեան, ի դիմաց հոգաբարձութեան խօսք առնելով, մի քանի հակիրճ տեղեկութիւններ տուաւ Բերայի կրթական գործին վերաբերմամբ։

Բերայի բոլոր վարժարանք, աղջկանց Արուեստանոցէն ի զատ թուով վեց՝ որոց չորսը նախակրթարան եւ երկուքը մանկապարտէզ, կազմակերպուած են Ուսումնական Խորհրդոյ կազմական կանոնագրի տրամադրութեանց համեմատ։ Ուսմանց ամբարձ եւ ամբողջ ծրագիր մը՝ որ նախնական կրթութեան պահանջումները կը գոհացնէ ըստ ամենայնի, կը գործադրուի կատարելապէս և արդիւնաւորապէս։ Այս վարժարանաց մէջ՝ երկսեռ Նարեկեանն՝ բաց ի տարրական դասընթացքէ, կը բրուսկակէ նաեւ ուսմանց միջին և բարձրագոյն դասընթացքներն սրոց մէջ աշակերտք և աշակերտուհիք կ'ամբողջանան իրենց նախնական կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը։ Հակառակ տեղոյ անյարմարութեան և անձկութեան, որ բաւական թուով աշակերտաց մերժումներուն պատճառ եղած է, մանկապարտէզներու եւ չորս վարժարանաց երկու տեսակ աշակերտաց ընդհանուր թիւն յանգած է 530ի։

Վերջին տարեշրջանին մէջ, ի մէջ այլ օգտակար անօրինութեանց, աղջկանց վարժարանն ստացաւ վերջնապէս բուն աղջկանց վարժարանի մը հանգամանքն, հոգաբարձութեան ջանից շնորհիւ որոյ նպաստակն է արաւ աշակերտաց հետ աղջկանց մասնաւոր կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը կանոնաւոր և որոշ ուղղութեան մը մէջ դնել։ այլ և այլ դասախօսութեանց մէջ անբաւական համարուած ժամերը կրկնապակուեցանէ առողջաբանութեան և առաքինի տեսակցութեան դասեր աւելցան, կարեւոր մտում մը եւս տրուելով ձեռագիտութեան և ձեռագործական աշխատութեանց օրը վերջացող տարեշրջանին մէջ կանոնաւոր և արդիւնաւոր կերպիւ առաջ տարուեցան ճարտար առաջնորդութեամբ կարող մասնագէտ վարժուհւոյ մը, Օր. Հայկանոյշ Համամճեանի։

Այսպէս թէ՝ աղջկանց և թէ՝ մանչերու վարժարանաց ուսումնական ընթացքի մասին ի գործ դրուած ջանից շնորհիւ, աշակերտք յաջող և արդիւնաւոր տարեշրջան մ'եւս բոլորեցին, ստանալով բաւականաչափ նախնական ուսում մը որ գիրենք յարմար կ'ընէ կրթական բարձրագոյն շրջաններու։ Ոչ նուազ ուշադրութեան և խնամոց առարկայ եղած է նաեւ երկուց վարժարանաց աշակերտներու բարոյական դաստիարակութիւնը։ Ջանք չխնայուեցան բարոյական մաքուր և վիրանորգիչ սկզբունքներով զարգացնելու ուսանող պատանեկութիւնն, առաքինութիւն և պարտականաչուութեան թանկագին հատկութիւնը սերմանելով նորահաս սերնդեան մէջ։

Այս արդիւնքները, յարեր Նիկողոսեան էֆէնտի, կը պարտինք անչուչտ իրենց միաբան և կարող ուսուցչաց խմբի մը համերաշխ զործակցութեան, այլ մեծագոյն շնորհակալիք մանաւանդ հոգաբարձութեան որ այս ամենը գնահատած և իր թանկագին պաշտպանութիւնն ու աջակցութիւնը նուիրած է թաղս կրթական գործին ու գործիչներուն։ Իր անխոնջ ջանից արդիւնքն է մանաւանդ բարձումն այն արգելքներուն որոց ենթարկուած էր դպրոցական վարչական մեքենան՝ պարտքով ծանրաբեռնեալ պիտանէի մը պատճառաւ անցեալ շրջաններէ ի վեր։ վերջացող տարւոյն մէջ եւ թէեւ պիտանէի մը անբաւականութեան պատճառաւ ամսէ ամիս յարաճուն բաց մը գոյացաւ, բայց Հայաբարձութիւնը վստակ է թէ շնորհիւ թաղական թղթոյց և ազնիւ թաղեցւոց կրթասիրութեան, մի անգամ ընդ միշտ պիտի հարթուին այս ամէն դժուարութիւնք և խոչընդոտք։

Խօսք առաւ նաեւ Հոգաբարձութեան անդամներէն Տոքթ. Տիգրանեան էֆէնտի, և տրոյց ասոնցմէ որոշեալ հանար Բերայի վարժարանց մէջ ի գործ դրուած դրութիւնը բացատրելով, շնորհակալութիւն յայտնեց ուսուցչաց խմբին՝ իրենց խղճամիտ աշխատութեանցն համար։

Թաղին քարոզիչ Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Խաբախեան կրթական խնդրոյն վրայ գեղեցիկ տեսութիւն մ'ընելով, մանաւանդ ապէ՝ ծանրացաւ մեր ազգային վարժարանաց մէջ բարոյական կրթութեան մեծ կարեւորութիւն և այժ տրուելու անհրաժեշտ հարկին վրայ, և վերջացուց շնորհակալութիւններ յայտնելով Թաղ. Խորհրդոյ, հոգաբարձութեան, ընդհ. տեսչին և ուսուցչական խմբին՝ իւրաքանչիւրն անթերի կատարած դերելուն համար իւր պարարը։ Նոթապահ Սրբազանն, Կիլիկիացի եպիսկոպոս մը, օրհնեց բոլոր աշխատաւորներն ու ժողովուրդը։ Հանդէսը վերջացաւ Հայր Դերմ մը զոր ուսանողք, ուսանողուհիք և երկսեռ հանդիսականք միաձայն երգեցին՝ Սրբազանին առաջարկութեամբ։

ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՈՒՄԸ

Բ.

Զպիտի անշուշտ խոստովանիլ լինիինք որ մեր աշակերտք մինչ ամենայնին մատենագրին լեզուն կարդային, և սեթեւեթեալ ոգով ու իմաստիւ ուռճացեալ զպրութեանց հետ համեմէին անկեալ վատթարագոյն զարերու լեզուական բեկորներն, ո՛չ, այդ չէր մեր առաջարկ, այլ մանաւանդ թէ պիտի առարկէինք որ, ցարդ մեր գրականութիւն չունեցաւ այն պիտի զարկ մը ասոր բարւոք մշակութեան, և տակաւին չունինք առ ձեռն պատրաստ դասագիրք մը որ կարելի անցնէր Եղիշէի, Խորենացիի, Ոսկիբերանի սահմանէն դուրս, երկարաձիգ ակնարկ մը արձակէր մեր բեղմնաւոր դարու ոլորտներէն անդին, պրպտէր և ուսումնասիրէր հայ կղերն և նորա դատողութիւն, և այն անշուշտ ընտրանք. չունեցանք այս՝ գրաբար լեզուի շարադրութիւն մը որ լայն մտաց ծնունդ և հանճարի արգասիք հայ մատենագրութեան, ամբարձ ընծայելիք մեր աշակերտաց. — արդարեւ ստոյգ է այն դիտողութիւն թէ, մեր մատենագրութիւն աւելի կրօնական խնդրոց վրայ կը յածի, քան նկարագրական, բարոյական և իմաստասիրական խնդրոց, և սակայն ամենքն առ ոչինչ գրելու և վտարելու ծայրայեղ գաղափարին ալ ծառայելու իրաւունքը չպիտի ուենայինք, ցորչափ կ'ընդունինք որ դրաբ բոլորն ալ մէն մի ծաղիկներն են հայ զպրութեան բուրաստանին։

Ց'ընթացս իմ պաշտօնավարութեան՝ շուրջ հինգ տարիներէ ի վեր, նոյն այն դիտողութիւններն՝ զորս վերեւ յայտնեցի՝ ուշադրութեանս առարկայ լինելով և գէթ իմ համոզմամբ թէ այսու ընդհատմամբ զգալի բաց մը կը թողու ուսանողն, ըստ իմինքեան ջանանինք եղայ զոյգն ծառայութիւն մը մատուցանել, և սակայն մեծամեծ դժուարութեանց պիտի բաղխէի սոյնօրինակ հաւաքածոյի մը ձեռնարկելով, հարկ ի վերայ կայր մեր իւրաքանչիւր դասու դրագիտաց և պատմչաց գործերն թղթատել և ընտրանօք ժողովել հատուածներ.—գոնէ ըրի արդարեւ սկսեալ հին մատենագրութենէն մինչ ցնորն, դար ԺԶ. (առ այժմ մասն Ա.)։ Ամեն դասու ի տարիս պիտի գտնէ աշակերտը նոյն մատենագրին համառօտ կենսագրութիւնն հանդիպաստեսութեամբ (intuitivement), նոյնպէս կարեւոր տեղեկութիւններ, որով հարկ չպիտի լինի կրկին անգամ մասնաւոր դասագրով ուսանիլ մատենագրութիւն։ Աւելորդ չեմ համարիր եթէ ըսեմ որ շատ անգամ պիտի հանդիպի չարակամի և ապօթքի, վասն զի մեր շարակնոցն՝ իբր ընտրելագոյն միտասն մեր գրական արտադրութեանց, որ հայ զրչական հարիւրամեայ վրայ չոգացող հմատասիրութիւն մ'է եւ ծնունդ հայ հանճարոյ, առ ինչ եթէ ոչ մեծ մասամբ, գտնէ սակաւիկ ինչ չունենայ իւր տեղն մեր գրոց մէջ, որ ազիրան ունի հոգեկան աշխարհի մտածմանց և օգտակարութիւն բաղմազիմի։

Ուրիշ օգուտ մը եւս ունի մեր առաջարկ, որ անհամեմատն է և առաւելն։— Մեր եկեղեցւոյ մէջ դուն ուրեք բեմի վրայէն կը լսուի ձայն մը որ ուսումնարարքաբար ըստ պատշաճի խօսի ժողովրդեան։ Ցաւալին այն իսկ է որ, մեծագոյն մասամբ կրօնականք՝ քահանայք չունին այս պատրաստականութիւնը։ Կարիքէր ուրեմն որ խնամք ունենայինք տոհմային աւանդութեանց և ուսմանց, և փոխան եկեղեցւոյ դայեկէր զայդ ամենայն լուսոյ որոնցը— վարժարանք։ Դպրոցէն յեկեղեցի թափեցինք և կը թափենք մեր գրական ոյժերն, նման առատավազ անձրեւներու, և ի՞նչ բերինք եկեղեցիէն դէպ ի դպրոց։ մի եւեթ բան, ընթերցումն եղանակաւոր, արտասանութիւն անախորժ և տգտակալի, նահապետական երանգներով նկարեալ։

Ապաքէն այսու ուղղութեամբ և համեմաշխ ընթացքով կարի իսկ բեղմնաւոր պիտի զործեմք հայ լեզուի ուսումը, ուսանողն վերայագուրդ պիտի դեպերի այդ ամբոխներու մէջ, պիտի լծորդէ զդրոց ու եկեղեցի, իրարմէ անանջատ երկու քոյրերու և սրոց նիւթերու վն պիտի կառուցանէ իւր բարոյական և հոգեւոր չէնքն։

Հուսկ ուրեմն իբր կնիք բանիս, կը յաւելում որ, քանի որ լիզուապաշտարի իրնդիրն իւր ոյժը կորուսած է, մին բանուկ և միսն հինցած լեզու չկոչուիլ, ո՛չ եւս Դիմոկրիտէսի քրքիչն և ո՛չ Հերակլիտեայ սրտն, ուրեմն պէտք է ընդունիմք որ նոցա համեստչես գործարութիւնը պիտի պահէ ամրապինդ ամէն ճոխութիւն և արդէն լիայոյս ենք որ մերն Ուսումնական Խորհուրդն եւս օգտամատոյց իսէ՝ ալեւեալ՝ սկսած է ի գործ և յուզութիւն, խորհելով մանաւանդ որ, նորն միշտ հնոյն մէջ թաղուած է։

Ա. ՀԱԲԵԼԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (32)

ԺԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ
ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

—Եւ ինչո՞վ պիտի ապրիս։

—Պիտի աշխատիմ... Օ՛հ, քաջութիւն պիտի ունենամ դաւկիս համար։ Անանկ չէ՞, Մարք, անանկ չէ՞, իմ պաշտեցեալ Մարքս, հետս մնալ կուգես, չե՞ս ուզեր ինէ բաժնուիլ։

Տղան մարը քով սեղմուեցաւ։

—Օ՛հ, ոչ, մայրիկ։

—Ձի՞ս ուզեր թողուլ մայրդ որ քեզ կը սիրէ, մայրդ որ քեզ կը պաշտէ։ Մայրդ որ կեանք տուաւ քեզի, որ մահուընէ փրկեց քեզ։

Պզտիկը թաղուեցաւ Բօլինի բազուկներուն մէջ և մրմնջեց.

—Շատ կը սիրեմ քեզ, մայրիկ։

Բօլին բռնեց զայն խելայեղ յափշտակումով մը, աչքերն արցունքով լցուն։

—Ոչ մէկ մարդկային կամ աստուածային զօրութիւն չպիտի ձեռքէս առնէ զայն։

Պառոնուհին ու տոքթորը կուլային։

—Արդարեւ, բաւ սա, որ խորհելու երեւոյթ ունէր, արդարեւ ասիկա է միակ որոշումը զոր կրնանք տալ։ քանի որ ա՛ չէք ուզեր տեսնել մարքիզը։

—Փախչի՞ւ։

—Փախչիլ ձեր դաւկին հետ... բայց անմիջապէս...

—Այս իրիկուն իսկ պիտի մեկնիմ։

—Առանձին չպիտի մեկնիք, բաւ տոքթորը։ Ձեզ պիտի ընկերանամ։

Բօլին ձեռքը կարկառեց տրտագեղումով։

—Շնորհակալ եմ, բաւ։ Բարի էք։

. . . . . .

Մեկնեցան։

Քանի մը օր ետքը տոքթոր Պեռլօ առանձին կը դառնար Մերիան դղեակը։ Շատ յուզուած կ'երեւար, աչքերն արտասուալից էին։

—Ձեր աղջիկն, բաւ պառոնուհիին, սուրբ և մաքուրոս մըն է։

Յետոյ թղթապանակ մը հանելով երկու լուսանկարներ դուրս քաշեց։

—Աւասիկ թէ ինչ էր...

Եւ խեղճ մօր յանձնեց աղջկանը մէկ կենդանագիրը։ փայլուն գեղեցկութեամբ շողարձակ։

—Փափագեցաւ, բաւ տոքթորը, որ պահէք ասիկա յիշելու համար թէ ինչ էր...

Պառոնուհին իր ճակատը ցուցուց։

—Իր պատկերն հոս գրոշմուած չէ՞։

Բժիշկը առաւ լուսանկարը։

—Աւասիկ հիմակուան վիճակը։

Պառոնուհին սարսափի ճիչ մը արձակեց։

—Ա՞ս ինչ է։

—Բօլինը, ձեր աղջիկն է...

—Բօլի՞ն։

—Այո... Այսպէս է որ տգեղ, դիմափոխուած, ինքզինքը պիտի դատապարտէ ապրելու։

—Ա՜հ, խե՛ղճ աղջիկ։ Բայց ինչո՞ւ։

—Որպէսզի չճանչցուի, չնմարուի... Այսպէս անենչմար պիտի անցնի բաղմութեան մէջէն... Անունը տիկին Լըպլոն է։ Այրի է... Ամուսինը ճարտարապետ էր։ Արկածի մը մէջ մեռաւ է։

Պառոնուհին ինքզինքէն ելած էր։

—Եւ թողուցիք որ ընէ՞ այս բանը։

—Նոյն իսկ օգնեցի իրեն։ Միակ միջոցն էր այս։

—Իր մնացեալ կեանքն այսպէս տգե՞ղ պիտի անցուցնէ։

—Այնպէս կը կարծէ։ բայց չէ... Ժամանակին հետ այն բաղդաւորութիւնը որով տոգորեցի դէմքը մաքրելու համար փայլը։ գիծերն այլակերպելու համար, այս բաղդաւորութիւն պիտի չնչուի պիտի անհետանայ առանց իր նշմարելուն, և նորէն պիտի գեղեցկանայ։ բայց ինք չի գիտեր, և առ այժմ լուսագոյն է որ տգեղ ըլլայ։ Մարքիզը բան մը զանց չպիտի առնէ տգան ձեռք ձգելու համար, գոնէ լոկ վրէժ լուծելու համար։ Եւ պէտք է որ զերծ մնայ ամէն հաղածումներէ, ամէն խուզարկութիւններէ... Մնաց որ կը սկսիմ մտանակցել իր համոզման... Ես ալ կը սկսիմ կարծել որ Իրմէ մարքիզն է կին սպանողը։

—Աստուա՜ծ իմ, ըբաւ պառոնուհին սարսափահար։

—Բայց զանիկա ամբաստանելու համար ապացոյցներ հարկ են։ Պիտի փնտռեմ։

Տիկին տը Մերիան երկինք վերցուց թեւերը, կարծես հարցնելու համար թէ ասանկ անօրէնութիւններ կարելի՞ էին։

ՎԵՐՋ ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍԻՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ա.

Դեկտեմբերի առաւ մը, ցած ու տրխուր երկինքով, ձիւնով ապլի, վայելչագեղ երեւոյթով մանկամարդ կին մը յոյժ պարզ կերպով հագուած, սուլի մէջ, դէմքը կրկին սեւ քօղով ծածկուած, կանցներ Կանդ-Ամէ ծառուղիին նամակատան գրասենեակին սեմէն։ Այդ պահուն գրասենեակին մէջ մէկ մարդ միայն կար որ կարծես հեռագիր մը գրելու զբաղած էր մանաւոր գրասեղանի մը վրայ։

Մարդն եկողին երեւնալը տեսնելով շարժում մը ըրած էր, նեռած էր գրիչը, և սկսած էր դիտել սեւազգեաց կինը։ Սա չտեսաւ զայն։ Ուղղակի գնաց Քօսդ ըֆոդրէ կիչէն, բայց մարդն ալ միեւնոյն ժամանակ հոն կը հասնէր. յոյժ քաղաքավարութեամբ մէկ կողմ կեցաւ ճամբայ բանալու համար մանկամարդ կնոջ և մնաց կիչէին քով մինչեւ որ անիկա գործը վերջացուցէ։

Անծանօթ կինը քիչ մը ծռեցաւ, վեր առաւ քօղը, որով տեսնուեցաւ իր բերանը և իր ակառները, ու երկչոտ, չատ ցած ձայնով բաւ.

—Կրնա՞ք բսել ինծի, պարոն, թէ նամակ մը կա՞յ տիկին Լըպլոնի անունը։

Մարդը նորէն սարսռաց, դէմքը լուսաւորուած էր։

Պաշտօնեան վեր առաւ գլուխը, նայեցաւ իրեն հետ խօսող կնոջ և բաւ.

—Պիտի նայիմ, տիկին։

Իր գլխուն վերեւը գտնուող խարշադարանէ մը նամակներ առաւ, քննեց զանոնք մէկիկ մէկիկ և բաւ.

—Այո, տիկին, հատ մը կայ տիկին Լըպլոնի համար...

Մանկամարդ կինը հրճուալից սարսուռ մը ունեցաւ և ձեռքն երկարեց նամակն առնելու համար, որուն կ'երեւար թէ անհամբերութեամբ կը սպասէր, բայց պաշտօնեան չտուաւ։

Հարցուց.

—Թուղթեր ունի՞ք։

Անծանօթ կինն տնտուռնչ մնաց, մարդուն նայեցաւ, նշմարեց որ այն պաշտօնեան չէր զոր սովորաբար կը տեսնար և պատասխանեց.

—Ոչ, պարոն, չունիմ... Շատ անգամ կուգամ, ու երբէք...

Ցարակից կիչէին պաշտօնեան քիչ մը ծռելով.

—Ես կը ճանչնամ տիկինը, բաւ։ Կըրնաք նամակը յանձնել։

Եւ մանկամարդ կինն առաւ թուղթը, որուն կնիքը փութաց թգել, և եաւ գնաց զայն կարդալով...

Դէմքը զուարթ կ'երեւար։— Ուրախ էր նամակին մէջի քանի մը տողերէն որ անշուշտ լուրեր կուտային սիրեցեալ էակներէ և սիրեցեալ երկրէ մը, զոր գուցէ ակամայ թողած էր։

Մարդը որուն վրայ խօսեցանք և որ այնքան ուշադրութեամբ դիտած էր անծանօթ կինը, երեք սու նետեց կիչէի պղինձին վրայ, նամակագրէմ մը ուզեց։ առաւ զայն և դուրս ելաւ առանց ոճապարանքի, մանկամարդ կնոջ ետեւէն։

Երեսունըհինգ քառասուն տարու մարդ մը էր զրէմէ, լերկ դէմքով, փոքր և սուր աչքերով... Երկար հին ըրանէկոտ մը հագած էր՝ կարերուն տեղը դեղնած, ոտքը թպլ ձգոցներով և ճմռուած կրունկներով կօ-իկներ։ Սեւ բուրդէ ստուար փոռապահ մը վիզը կը գոցէր և ուզած ատենը թպլ կուտար երեսին վարի կողմը ծածկելու, որ այնքան յատկանշական էր որ հաղար մարդու մէջ կը ճանչցուէր... Արդարեւ մարդը տարօրինակ շրթունքներ ունէր որ կերկարէին կեռիկի ձեւով և բոլորովին մասնաւոր երեւոյթ մը կ'ընծայէին իր դէմքին, հեգնոտ, արհամարհոտ, անգութ դէմք, որուն համար Պէք-տը-Քանառ մականունը գրած էին իրեն իր դասակարգին մարդերը զորս շուտով պիտի ճանչնանք։

Անծանօթ կինը, առանց ուշադրութիւն ընելու մարդուն, առանց իսկ միտքէն անցընելու թէ այդ մարդ իրմով կը զբաղէր, կարգալով հանդերձ յամրաքայլ վեր կելլար Կանան-Ամէ ծառուղիէն, հակառակ սաստիկ ցուրտին...

Պէք-տը-Քանառ եաւէն կը քալէր...

Այս միջոցին մարդ մը որ կարծես պուլվարին մէջտեղն ի դէպ կեցած էր, քովը եկաւ։

—Ի՞նչ բրիր, բաւ սեւազգեաց կինը ցուցունելով անոր։

—Ինքն է, բաւ բրէնկոդ հաղնող մարդը, բռնեցինք։

Նորեկը ուրախութեան նոյն սարսուռն ունեցաւ զոր արդէն տեսանք իր ընկերոջ քով երբ լսած էր որ այդ մանկամարդ կինը նամակ մը կուզէր տիկին Լըպլոն անուան...

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ. 18,30 ՅՈՒԼԻՍ, 1895

Քաղաքական կացութիւն

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՒՐԾԵՐ

Տեղէ Նէ՝ուրիշ բան չի հասկնար, «Գինեպանք և եկեղեցականք յաղթեցին մեզ» կ'ըսէ ու կ'երթայ։ Միութենականք չեն ուրանար դայլ. բայց կը պրնդեն թէ միայն գինեպանք և եկեղեցականք պիտի չկրնային յաղթել Ազատականներուն, եթէ ժողովրդան ուրիշ տարերք եւս՝ ուրիշ ներքին խնդիրներու առթիւ՝ դժգոհ չբլլային անոնց ընթացքէն։

—Լորտ Սալզպըրիի մեծամասնութիւնն այնքան ստուար է որ մինչեւ իսկ եթէ միութենական-ազատականք իրմէ բաժնուին, ինք դարձեալ՝ միայն պահպանողականներով՝ մեծամասնութիւն կ'ունենայ Երեսի. ժողովոյ մէջ. զի Միութենական Ազատականք առ առաւելն 65 հոգի պիտի բլլան, որք եթէ՝ ինչ որ անկարելի է ենթադրել՝ Ազատականներուն հետ քուէարկեն նախարարութեան դէմ, 130 քուէ կը պակսի նախարարական մեծամասնութենէն, բայց դարձեալ (158—130)=28 քուէի մեծամասնութիւն մը կ'ունենայ Լորտ Սալզպըրի։

— Տեղէ Նէ՝ հիւսիս-արեւմտեան Սթաֆորտշիրի գաւառին մէջ պահպանողական Պ. Հէյմի ընտրութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ քաղաքավարական կաշառքի մը արդիւնք էր այս ընտրութիւն, զի Պ. Հէյմ իւր եղբարց հետ վերջերս 20,000 ոսկի տուաւ դրամատան մը շինութեան համար։ Ասկէ զատ, Հէյմ ընտանիքը միշտ առատաձեռնօրէն կը նպաստէ տեղւոյն բարեգործութեանց, և իրենց գործարանն ունի քան 5,000 բանուոր կը գործածէ։ Առանց ուրիշ արժանիքի, այս պատճառներով ընտրուեր է Պ. Հէյմ։

—Պ. Ճոն Մորլիի համար այժմ մը չպտնուեցաւ վերջապէս, որուն համար նոյն իսկ իւր հակառակորդը կը ցաւին՝ իւր վեհոգի նկարագրին շատ հանած ըլլալով։ Նախորդ ազատական վարչութեան անդամներէն 5—6 հոգի վերջնապէս չպիտի մասնակցին նոր նախագահութեան։

— Լորտ Սալզպըրիի նախագահական ճառն անցեալ տարւոյ Բրիտանեան գիտական Ընկերութեան գումարման մէջ՝ իւր արտօնութեամբ Քրոնիքլէի թարգմանուեցաւ ի ձեռն Պ. տը Ֆոնվիլէի, ծանօթ օգնականին ու գիտնականին, և այս շաբթու լոյս կը տեսնէ Ֆրանսական տպարանէ մը։ Մեք ժամանակին Աբէ-Լէյի ընթերցողաց ծանօթացուցած էինք այս ճառ, որով Լորտ Սալզպըրի անդամ մեւս հաստատեց իւր գիտնականի համբաւը։

ՖՐՈՒՊՍՏԻՐ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱՑԻՐ

ԻՆՉ ԻՆՉ ՆԱԽՔԸՆԹԱՑ ՊԱՐԱԳԱՅՔ ՖՐՈՒՊԱՅԻ ԱՑԺՄԵԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ

Նամակներու հետաքրքրաշարժ շարքին մէջ որով պարզեց Ֆրուպայի անցեալ ու ներկայ վիճակն և տեղի ունեցած շարժման պարագայներն ու պատճառները, Թէյի յատուկ Թղթակիցն, որ ամենայն անկողմնակալութեամբ կը տեղեկագրէ ամէն բան, կ'ըսէ թէ 1868—78ի շարժման ժամանակ Սպանիացիներուն դէմ մաքառող Ֆրուպայցիներուն թիւն երբեք 6,000ը չէր անցած. իսկ այժմ սպանիական պաշտօնէութեան տեղեկագիրներէն կերևի թէ 16,000է պակաս չեն ամենը։ Ֆրուպայի տնտեսական անձուկ վիճակին պատճառաւ շատ մը բանուորներ պարապ մնացին, որք ապրուստի ուրիշ միջոց չունենալով՝ նոյն շարժման կը յարին։ Ֆրուպայի բնակիչք՝ ըստ պաշտօնական վիճակագրոյ՝ 1,631,000 հոգի են, որոց կէսը սեւամորթ են կամ սեւամորթէ ու սպիտակէ ծնած խառնուրդ։ Առ այժմ թէ սեւ ու թէ սպիտակ Ֆրուպայիք միասին կը հակառակին Սպանիացիներուն։ բայց եթէ Սպանիացիք քաջուին, սպիտակներն ու սեւերն իրարու հետ վէճի պիտի բռնուին։ զի սեւերն որք երբեմն սպիտակներուն գերին էին, յետ այսորիկ պիտի պահանջեն իրաւունց հաւասարութիւն։ Ահա այս պատճառաւ շատ մը ուսեալ Ֆրուպայիք չեն յարիր շարժման, զի յաղթութեան հետեւանքէն կը վախնան, թէպէտ Սպանիացիներուն զեղծ մտադրութիւնն ալ ամենեւին չեն սիրեր։

«Ամենտարբերն ալ ամենայն անկողմնակալութեամբ մակ ըրի, և տեսայ որ Սպանիացի պաշտօնէից դասակարգէն և այն Սպանիացիներէն զատ որք կ'ապրին շնորհիւ Սպանիոյ կողմէ Ֆրուպայի վրայ պարտ դրուած մաքսային օրէնքներու, ոչ ոք նպաստաւոր կը խօսի սպանիական մատակարարութեան վրայ։ Սպանիացիք բնաւ չեն թոյլատրեր որ Ֆրուպայի մը մասնակցի կղզւոյն վարչութեան։ Ամէն պաշտօններ և թոշակներ վերապահուած են Մադրիտէ Հավանա զրկուածներուն։ Անոնք պաշտօնները անգամ բուն իսկ Սպանիացիներուն կը տրուին։ Անպատիժ ի գործ կը դրուին ամէն կերպ զեղծումներ ու զօրաքաղութիւններ, հակառակ ազգ. բողոքներուն Հավանայի մեծ վաճառականաց։ Դատարան գլխել այնքան մեծ կրքուտ կը նշանակէ ժամանակի ու դրամի որ բոլորովին անօգուտ կը դառնայ։ Ընել չեմ ուզեր թէ գաղթականութեանց մասին սպանիական օրէնքներն ինքնին գէշ են, բայց գործադրման կերպն յուսի է։ Կղզւոյն մէջ ամէն բան այնպէս տեսնուած է որ Սպանիայիք միայն կը շահին, և ոչ ոք հոգ կ'ընէ կղզեցիներուն օգտին համար։ Անցեալ տարի ներկայ էի Սպանիոյ Թագաւորարանին մէկ նստին, յորում կ'առաջարկուէր Ֆրուպայի համար աւելի արդար մաքսային օրէնք մը գնել։ Երկար վիճաբանութենէ մը եւքը, Բագաւոր Երեսփոխան մը ելաւ և բացատրեց այսպէս. «Եթէ Ֆրուպայէն շահ մը պիտի չընենք, ի՞նչու պահենք Ֆրուպան։» Ասկէ որոշ կը հասկնանք թէ Սպանիայիք զՖրուպա իրենց համար անձնական շահու միջոց մը կը սեպեն, փոխանակ Անգլիայիներուն պէս մտածելու, որք Անգլիոյ օգուտը գաղթականութեանց բարգաւաճութեան մէջ կը գտնեն, թող տալով որ անոնք զարգանան, և քայլ քայլ նայելով թէ զարգացեալ գաղթականութիւն մը աւելի շահաւէտ առուտուր կ'ընէ մայր-հայրենիքին հետ քան աղքատացեալ գաղթականութիւն մը։

«Սպանիայիք բազմիցս խոստացան գոհացում տալ Ֆրուպայիներուն մաքսային, վարչական և այլ գանգատներուն, բայց խոստումները մեռեալ տառ մնացին մինչեւ հիմա։ Վերջին տարիներս նիւթական պայմանք շատ ծանրացան Ֆրուպայի մէջ։ Տասն տարի ի կեր, կալուածներուն արժէքն 100ին 50 ինկաւ։ Շաքարը, Ֆրուպայիներուն գլխաւոր արտադրութիւնն, ահագին անկում մը կրեց։ Ֆրուպայիք, անցած ժամանակներու մէջ դրամին կարեւորութիւն չտալու վարժուած ըլլալով, իրենց ապրելու կերպը չփոխեցին երբ ժամանակները նեղցան։ Ծախքերուն դիմադրելու համար, 100ին 20 սակով փոխառութիւններ ըրին, և այս կերպիւ ձեռք բերուած դրամով յառաջ տարին իրենց շաքարի գործը։ Բայց եկամիք ճամբայ չէր այս։ Շաքարեղէգի ագարակներն հեռագիտէ անցան վաճառականներուն, որք ընդհանրապէս սպանիացի են։ Հետեւապէս, նախկին մեծահարուստ կալուածատէրն հիմա կրծանած մարդ մ'է, որ արդի շարժումով կղանդեալիք բան մը չունի այլ եւս։ Ընդհակառակն, կը յուսայ որ իրաց տարբեր վիճակի մը մէջ բան մը կարենայ ձեռք անցունել։ Աղքատ դասակն ալ կղզւոյն վաճառականութեան անկման պատճառաւ գործ չեն գտներ։ 1891ին Ֆրուպայէ դուրս զրկուած ապրանքը կարժէր աւելի քան ։՝՝՝ դոլլար։ Մինչ 1894ին ։՝՝՝ և ։՝՝՝ դոլլար։ ասկիկ աւելի շարժեցին Ֆրուպայի տարածութիւնները։ Մաքսերուն և տուրքերուն ծանրութեան հետ միանալով, այս իրողութիւնք որոշ կը ցուցնեն կղզւոյն յաւտահատ կացութիւնն։ Սպանիական ապրանաց ամենամեծ մասը Ֆրուպա կը մտնէ անմաքս, մինչ Ֆրուպայի ապրանքն Սպանիա մտնելու համար ծանր մաքս կը վճարէ։ Եւ որովհետեւ Սպանիայէն Ֆրուպա մտած ապրանք մաքս չեն վճարեր, Սպանիոյ մէջ չպատրաստուած շատ մը ապրանք ալ խարդախութեամբ իբրեւ սպանիական ապրանք կը մտցուին կղզւոյն մէջ։ 50,000 սպանիական զօրք Ֆրուպայի մէջ պահելու ծախքն ալ նոր բեռ մ'է կղզւոյն վրայ։ Ոչ ոք կրնայ գուշակել թէ արդի շարժումն ուր պիտի յանգի, թէեւ կարգ մը տարբեր կարծիքներ յայտնուած են յարգ։

ՌՈՒՍԻԱ հաւատար է խոստիպ թէ ինք Հապէշստանի կողմը կրօնական նպատակներ միայն յառաջ կը տանի, և հակառակութիւն մը չունի Ուչալիի դաշնագրին դէմ, որով որոշուած են Հապէշստանի և Իտալիոյ յարաբերութիւնք։

ՍԼԱՒԱԿԱՆ գործոյ կարգադրութեան կը վերագրուի Աւստրիոյ և Գերմանիոյ վարչապետներուն տեսակցութիւնը։

ՃԱԲՈՆԻԻ Զինուցիներուն հետ իրենց բանակցութիւններն այն նպատակաւ կ'երկարեն եղեր որ Անգլիոյ մէջ ընտրութիւնք լմնան և իրենք կարող ըլլան համոզել անգլ. նոր նախարարութիւն որ օգնէ Ճաբոնի ընդդէմ Ռուսիոյ։

ԹԷՀԲԱՆԻ պաշտօնական լրագիրը գոհ է Լորտ Սալզպըրիի յիշեալ ճառին անցնելէն և մանաւանդ արտաքին գործոց նախարար ըլլալէն. և կ'ըսէ թէ այս գոհունակութեան զգացումին ամէն ոք պիտի մասնակցի. «որովհետեւ այս պետական մարդուն գլխաւոր նպատակն եղած է ուժոյնել Մեծին Բրիտանիոյ ազդեցութիւնն ու իշխանութիւնն և ամրապնդել բարեկամական յարաբերութիւններն ուրիշ Տէրութեանց հետ։» Ուստի, պարսիկ պաշտօնական թերթը կը մտածէ որ Լորտ Սալզպըրի երկար ժամանակ մնայ իշխանութեան վրայ։

ՔԱՐԻԻԳԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Ռուս լրագիրը կը ծանուցանէ թէ ի Փարիզ ամերիկեան և ռուս նաւթագործներու միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան համեմատ, Միջերկրականի, Շուէտի ու Նորվեկիոյ մէջ քարիւղի առուտուրը բացարձակ թողուած է Նոպէլ Եղբարց, որք ներկայացուցիչ են ռուսական նաւթագործ ընկերութեանց։ Եւրոպոյ մնացեալ մասին մէջ, Ռուսիա պէտք եղած քարիւղին 100ին 35ը պիտի տայ, Ամերիկա 65ը։

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ի Լոնտոն գումարուող համաժողովոյն առթիւ, կը ծանուցուի թէ Ֆրանսացիք արտօնած են իրենց պատուիրակը՝ Պ. Լաբաուա՝ ընդունելու Կրեմիէի անդ. միջօրէականը, պայմանաւ որ Անգլիա և միւս երկիրք ընդունին մեզրական չափն, երկրիս նոր քարտէսին պատրաստութեան առթիւ, որ պիտի յօրինուի 1 առ մէկ միլիոն չափով։ Այս իրաւասութեամբ, ըստ աշխարհ միջօրէական միջօրէական մը պիտի կրնայ ունենալ։

ՀԱՊԷՇԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՄԻԱՑՈՒՄԸ Ռո-ֆոյ Եկեղեց-ոյն հէպ. — Հետեւեալն հրատարակուած է Նովէյէ Վրէմէյի յուլիս 24 թուով —«Փեզերսպուրգի արքեպիսկոպոս Տ. Բալատիսա ծանոյց հապէշ եպիսկոպոս Տ. Կապրոյի թէ հապէշական և ռուսական Եկեղեցեաց միութեան խնդիրը կրնայ կարգադրուիլ եթէ Հապէշստանի երկրքին արքեպիսկոպոսը միութեան համար խնդրագիր մը ղրկեն, ստորագրութեամբ Նէկուսի (Հապէշստանի վեհապետին), որ կրնայ ներկայացուիլ Ռուսիոյ Ս. Սինոդին։ Այս մտօք պաշտօնական զինկոյց մը Հապէշստան պիտի տանի ռուս նորընծայ ծայրագոյն վրդպ. Տ. Եփրեմ, որոյ առաջարկութեան հապէշական Եկեղեցւոյ պետերն անշուշտ պիտի չմերժեն պատասխանել։

ՍԵՂԱՆԱԼՈՐԱԿԱՆ ԴՈՒՐԾԵՐ

Թայմզ իւր անցեալ հինգշաբթի սեղանաւորական յօդուածին մէջ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

«Լոնտոնի հրապարակին մէջ դրամն առատ է օրէ օր կամ կարճ պայմանաժամերով կնքուած փոխառութեանց համար ոսկիին տարեկան միայն 10 փարա տոկոսով։ Երկու շաբթուան պայմանաժամով փոխառատուիւք Սակարանին՝ ընդհանրապէս կարգադրեցան ոսկիին 60 փարայի կամ 70 փարայի սակով, երբեմն աւելի ածան։ Դրամազրկի հրապարակին վրայ փոխանակագիր չատ կայ, բայց սակրն անշարժ են։ Փարիզի չեքը մէկ անդիմ վրայ դրաւ, և այս բարձրացում ժամանակ մը պիտի տեւէ, զի վերջին դէպքեր սաստիկ խնդրանք մը յառաջ բերած են Լոնտոնի վրայ փոխանակագիրներու։ Նախ և առաջ, չինական փոխառութեան թուղթերէն գնել ուզող Ֆրանսացի շահագէտք չատ մը դրամ փոխ առած էին Լոնտոնէ, և հիմա ետ կը դրկեն իրենց փոխ առած դրամն, (և այս պատճառաւ փոխանակագրի պէտք ունին Լոնտոնի վրայ)։ Երկրորդ, այսօր կարելւոյ լուր մը կ'առնուինք թէ չինական փոխառութենէն յառաջ եկած գումարն իսկ Լոնտոն պիտի յանձնուի Ճաբոնի կառավարութեան հրամանաւ որուն առնելիքն է, և մէկ մասն անմիջապէս պիտի դրկուի Լոնտոն՝ անդլ. հրապարակին վրայ Ճաբոնի արդէն ունեցած պարտքը վճարելու։ Երրորդ, Ֆրանսացիք եղան գլխաւոր ստորագրողք այս օրերս հանուած Պրազիլեան փոխառութեան, և Փարիզ պէտք ունի ի Լոնտոն վճարելու այդ պատճառաւ վճարելու յանձնառու եղած գումարը, թէև ո՛չ անմիջապէս։ Զորրորդ, Փարիզ պէտք ունի վճարել Ամերիկեան 4% փոխառութենէն իւր ստորագրած մասը։ Ճաբոնցիք Ռուսիոյ և Ֆրանսայի միջնորդութեամբ Չինէն իրենց ստանալիք գումարն ի Լոնտոն յանձնել որոշած ըլլալով, կերևի թէ Ճաբոն որոշած է Անգլիայէն գնել իւր նաւատորմը նորոգելու և ուժեղցնելու պէտք եղած նոր ռազմանիւթերն։ Օտար երկիրներէն յԱնգլիա զրահի այս առատ մուտքն ի հարկէ թայլ չպիտի տայ որ զրամազրկի սակերը վրայ դնեն։ Օրուան սակերն են՝ 10 փարա տոկոս՝ օրէ վճարելի փոխառութեանց համար և կարճ պայմանաժամերու համար 10 կամ 20 փարա։ Պանքայի փոխանակագրաց գեղչի սակն է 3 ամսուան $^{9}/_{16}$ — $^{5}/_{8}$ առ 100։ 4 ամիս՝ $^{5}/_{8}$։ 6 ամիս $^{3}/_{4}$ — $^{7}/_{8}$։ Անդլիոյ Պանքային գեղչի սակն ալ 100ին 2 կր մնայ 1894 փետր. 22էն ի վեր, երբ 2 $^{1}/_{2}$ էն իջաւ 2ի։ Այսօր (Դ.) Սակարանին մէջ գնոց ընդհանուր անկում մը կար, մասամբ այն պատճառաւ որ հաշուեյարդարութիւնն ակսած է, բայց գլխաւորապէս այն պատճառաւ օտար հրապարակներու վրայ նորանկում և անդլ. Բանսոլիտներուն վրայ տկարութիւն երեւցած են, որովհետեւ կ'ըսուի թէ իրազեկներ հոգ կ'ընեն հարաւ-արեւելեան Եւրոպոյ գործերու համար։ Բայց ճշմարտութիւնն այն է թէ ամենէն ազէկ տեղեկութիւն ունեցող անձեր հոգ ընելիք բան մը չեն տեսներ կացութեան մէջ, թէպէտ կ'ընդունին թէ շահակից երկիրներու համար բաւական զբաղում կրնայ պատճառել։ Օտար թղթոց վրայ գնոց անկման բուն պատճառն է՝ Փարիզի մէջ գիները վեր տանիլ ուզող շահագէտներուն ծանրաբեռնեալ վիճակն, և անկէ քիչ մը պակաս չափով ալ Պերլինի մէջ, որով գիները վեր տանողներքշատ գիւրագրգիռ եղած են, և շուտով ականջ կը դնեն ո՛ և է անհնարաւոր զրոյցի։ Տկարութեան այս պատճառ դարմանուելու վրայ է՝ վստանգաւոր կերպիւ մեծաքանակ հաւիներու մէկ մասին փակումովը։ Ուրիշ ճիգերու մէջ գործ այնքան քիչ կար, ի բաց առեալ Հարաւ-Ամերիկեան և Աւստրալեան հանքային հրապարակներու մէջ, որ օտար թղթոց անկման պատճառաւ մեւս կարգի թղթոց վրայ մեծ անկում մը յառաջ չեկաւ, այլ չափաւոր տկարութիւն մը։ Հարաւ-Ամերիկեան բաժնեթղթերն եւս չափաւոր կերպիւ մը տեղի տուին ընդհանուր տկարութեան, բայց իրենց ամրողջութեամբ լաւ բռնուեցան։»

ԱԶԳ. ԿԵՂՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Տասներորդ դասընթաց

1895 — 1896

Ազգ. Կեղր. Վարժարանի տասներորդ Տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ սեպ. 1էն։ Աշակերտիկ փափաքողներ կրնան վարժարան ներկայանալ իրենց ծնողաց կամ պաշտպանին հետ, ՄԻՆԶՈՒ ՕՍՄՍՈՍ 21, ամեն օր մինչեւ կէս օր, եւ անուանին արձանագրել տալով հոն՝ տեղեկութիւն ստանալ մտից մեւակերպութեանց ու քննութեանց մասին։ 5—15

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 յուլիս.— Պրազիլիայէն կը հեռագրուի թէ Անգլիա նկատողութեան առնելով Պրազիլեան կառավարութեան պահանջումներն՝ ետ կեցած է Երրորդութեան կղզին գրաւելէ։

ՓԱՐԻԶ.—Ծանր լուր մը կը հագորդուի Նիւ-Եորքէն։ Հավանայէն հոն հասած լուրերուն նայելով, Ռուսական ապատամբները ջանջաներ են 600 սպանիացի զօրք։ (Այս լուր կը հաղորդուի վերապահութեամբ։)

ՄՈՍՏԻՍ. — Ֆուպա զրկուելու համար 25,000 գինուոր կը պատրաստուին, սպանիական նաւանգիստներէն օգոստ. 20էն սեպտ. 5 ճամբայ ելլելու համար։

—Ֆուպայէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Քաֆէրա գնդապետին հրամանաց ներքև գրտնուող սպանիական զօրաբաժին յաղթեր է ապստամբաց գնդի մը, որոցմէ 14 հոգի սպաներ և 47 հոգի վիրաւորուեր են, սպանիացիներէն միայն երեք հոգի սպաներ և 13 հոգի վիրաւորուեր են։

ՍՈՖԻԱ.—Լուր կը պտրտի թէ Թէերտիանտ իշխանն ա՛լ Պուլկարիա պիտի չի վերադառնայ։

ՊՐԻՒՍԷԼ.—Ազատականները բողոքեցին արդի նախարարութեան հաստատել ուզած դպրոցական նոր օրէնքներուն դէմ, որով եկեղեցականաց իշխանութիւնը կը վերահաստատէ դպրոցներուն վրայ։ Կուսակցութեան երկու պետերն այս առթիւ ճառեր արտասանեցին։

ՓԵԴԵՐՍ ՈՒՐԿ.—Զարն ու Զարուհին Բիթերհոֆէն գացին Քրազնոյէ-Սելօ ուր բաւական ատեն պիտի կենան։

—Զարն հրամայեց որ առաջիկայ տարւոյ յունիս ամսուն բովանդակ ռուս Տէրութեան մէջ մարդահամար կատարուելու համար պատրաստութիւնք տեսնուին։

—Հիւանդ Զարեւիչը կերթայ Դանիա իւր մեծ-հօր և մեծ-մօր քով, (իւր մօր կողմէ, որ դուստրն է Դանիոյ Թագաւորին ու Թագուհւոյն)։

—Նախակրթութիւնը պարտաւորիչ ընելու իրաւունքը առաջին քայլ կրթական նախարարութիւնն որոշեց Խարքովի, Բոլգովայի, Ֆուրքի և Վորոնէժի կուսակալութեանց մէջ տղոց համար պարտաւորիչ ընել նախակրթարան յաճախելը։

ՐԻԵՎ.— Պուլկարական պատգամաւորութիւնն հոս հասաւ. կայարանն ընդունուեցաւ Սլավ բարեգործական ընկերութեան անդամներէն։

ԱԹԻՆԷ.—Եվմտաղոյցը քուէարկուեցաւ 1ի դէմ 111 ձայնով։

—Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպան իշխան Մավրոքորտաթօ Լոնտոնի դեսպան անուանուեցաւ։ Պ. Նիքոլաս Տելիանի Բարիզի և Պ. Բանկապէ Պերլինի դեսպան անուանուեցան։

—Եորկիոս Թագաւորն այսօր մեկնեցաւ Էքս-լէ-Պէնի ջուրերն երթալու։

ՄԵՑ.—Մարնէն Ռէնի ջրանցքը վերաշինելու ատեն հին ջրմուղին կամարը վէրս։ բոլոր գործաւորները տակը մնացին։ Ասունցմէ երեք մեռան, շատերն ալ ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Հրդիկներու խումբ մը ամբողջապէս ջարդեց ձէքսէն-Սիթիի ապիտակամարի ժողովուրդը։ Ձերմակ 75 ընտանիք մեռան։

ՀԱՎԱՆԱ.—Անգլիական Բլէվէնպ և Տըսթիլթ շոգենաւերը Ֆոլքէսթոնի մօտ իրար զարնուեցան։ Բլէվէնպ ընկղմեցաւ. եօթը հոգի իջոցուեցան։

ԹՈՒՐԻՆ.—Բոգմօ սրընթաց շրջուն մարտանաւն հրաման ստացաւ անմիջապէս ամբողջացնել իւր պաշարն երեք ամիս բաւելու չափ և երթալ Թանճէր։

ՀՌՈՄ, 28 յուլիս. — Հարցաքննիչ դատաւորն երկէ երկարօրէն հարցաքննեց Պ. Բաղատիի, նախարարապետ Պ. Բրիսբրիի դէմ ըրած ամբաստանութեանց համար։ Հարցաքննութիւնը պիտի շարունակուի վաղը։

—Առաջայի նորապակ դքսուհին որ ղովանալու համար գաւաթ մը ստանալ կամ խմած էր՝ քրտնած վիճակի մէջ յանկարծ հիւանդացաւ։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, կիրակի օրը Բ. Հիսար գտնուած միջոցին, այցելութիւն տուաւ Բրոֆէսօր Ցակոբոս Էֆէնտի Ճէճիզեանի, որ փոխադարձ այցելութեան գնաց Ն. Ամենապատուութեան։

Տիրան Էֆէնտի Բէլլէկեան՝ քարտուղար-թարգման Ազգ. Պատրիարքարանի, և Ցարութիւն Էֆէնտի Ն. Մոսիչեան՝ տնօրէն կեդր. վարժարանի, այս առաւօտ Պէշիւքտէրէ գացին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ներկայ գտնուելու իտալական հանգուցեալ դեսպան Պ. Բաթալանիի յուղարկաւորութեան հանդէսին։

Թ. Հաքէդարի այս օրուան թուոյն մէջ հետեւեալը կը կարդանք զոր ի տեղեկութիւն կարտատպենք վերապահութեամբ.

«Ատանայէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սսոյ կաթողիկոսութեան արքեպիսկոպոսներէն Տ. Յովհաննէս Գալանճեան անուանուեր է Սսոյ կաթողիկոս, որուն աթոռը ժամանակէ մը ի վեր թափուր մնացած էր Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսի մահուանէ, թէ կրօնական ու ազգային օրինաց համաձայն արարողութիւնք կատարուեր են և թէ այս անուանումի նոյն կրօնքին պատկանող բոլոր հոգեւոր պետերուն հեռագրաւ ծանուցուեր է և ասոնց կողմէ ալ շնորհաւորական հեռագրեր ուղղուեր են։»

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն երէկ պարսկական դեսպանատունը գնաց և Նասրէտտին Շահին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, յանուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ դեսպանատան գործակատար Իսմայիլխանի։

Պուլկարի Թագական Խորհուրդը նամակով մը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ռուսաստանի ազգայիններէն Մեծ. Զարուկ Խաչատուրեանի որ Պուլկարի եկեղեցւոյն նուիրեր է ջահ մը իրեն պատանակներով, ինչպէս նաեւ Սիլիստրէի ազգայիններէ Մեծ. Մ. Առապաճիանի որ նոյնպէս նուիրեր է Ս. Աստուածածնայ մեծապէս պատկեր մը։

Ցիշեալ եկեղեցին բոլորովին զուրկ ըլլալով ամէն տեսակ եկեղեցական զարդերէ, այն կրկին նուիրատուութիւնք առնոր կարեւոր պակասները լրացուցիչ են։ Թագական Խորհուրդը այս առթիւ հրապարակային հրաւէր մը կուղղէ եկեղեցասէր ազգայիններուն՝ հետեւելով հանդիսանալ այս բարի օրինակներուն։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ս. ՓՈՂՈՍԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

1891 Նոյեմբեր 16—1894 Դեկտեմբեր 31

Ազգային սոյն մեծ հաստատութեան վերջին եռամեայ տեղեկագիրը՝ որ կը պարունակէ հիւանդանոցի բ՝ շկական, մատակարարական եւ այլ միւսերու մասին կարեւոր տեղեկութիւններ՝ եւ կը պարզ. ճշմարիտ վիճակն ամեն խնդրոց՝ հրատարակուած է Սէրվիսէն տպարանէն։

Ամեն անոնք՝ որոնք հետաքրքրուած են եւ կը փափաքին ստանալ՝ այն տեղեկագրէն՝ կրնան դիմել Սէրվիսէն տպարանը իւրաքանչի ը օրինակի փոխարէն տալով՝ էկ մէջիտիէ Ազգ. Հիւանդանոցի իրը նուէր, որուն պիտի տրուի առանձին նուիրատուս։ 5—5

Հնոյին չուրջն

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ. — Յուլիս 16 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Էրզրումի, Էրզիւրումի, Խարբերդի, Տրապիզոնի, Պէրութի, Ատանայի, Վանայ, Սըվազի, Պիթլիսի և Տիարպէքիրի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Բարձր. Սայիտ փաշա անցեալ ուրբաթ օր կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով, մինչեւ ուշ ժամանակ մնաց եւ ստացաւ Ն. Վեհափառութեան հրամանները։

Ն. Բարձրութիւն կիրակի օրն ալ կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով, ստացաւ Ն. Վեհափառութեան հրամանները։

ԽՏԻՎ Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաշա Եգիպտոսի նախարարութեան ծանուցած է այն շնորհն, զոր Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր ընել իրմէ՝ պարգեւելով Խանէդանը Այ Օսման պատուանշանը։

Եգիպտոսի նախարարք և բոլոր պաշտօնեայք այդ առթիւ շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած են Ն. Բարձրութեան։

ՄԱՀ ՔԱԹԱԼԱՆԻ ԿՈՄՍԻՆ.—Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան Քաթալանի կոմսին մահուան պարագաներուն վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնք կը հաղորդուին։

Ինչպէս կը յիշուի, Քաթալանի կոմսն երբ արտաքին գործոց նախարար Պառոն Պանի հրամանաւ անցիայները Հռոմ գնաց, արդէն հիւանդ էր. և իրեն ընկերացաւ Տոքթ. Սալվաթորէ։ Շաբաթ կէս օրէն յետոյ դեսպանը նաւակով պտոյտ մը կատարեց և երբ դեսպանատուն դարձաւ ձեռքը կուրծքին դրած էր և մեծ տկարութիւն մը կերեւէր վրան. հանգստանալ ուզեց. իրիկուան ժամ 1½ին տտեսնողը դժուարշնչութիւն ունէր. Տիկին Քաթալանի հաճակաւ իր խնամոց չկրցաւ իր ամուսնոյն վիճակը բարւոքել և թարգմաններ՝ Պ. Պ. Պառոնէն ու Բանճիան կոչել տուաւ։ Գիշերուան ժամ 6½ին դեսպանին վիճակը աւելի գէշցած էր. անմիջապէս Տոքթ. Միւհլիկն և ուրիշ բժիշկներ կոչուեցան, որք յայտարարեցին թէ Քաթալանի կոմսին վիճակը անյոյս էր. որովհետեւ կուրծքի իջուածք ունեցած էր, ենթամարթային ներարկումներ ըրին էթէռով և քաքէինով, բայց հակառակ ամէն ջանքերու, Քաթալանի կոմսը առտուան ժամ 10½ին հոգին աւանդեց իր կնոջ Թուլերու մէջ, որուն վիշտն անկարագրելի է։

Մարմինը դրուած է կապարէ դագաղի մը մէջ և այսօր ժամ 2½ին փոխադրուեցաւ Պէշիւքտէրէի լատինաց եկեղեցին, ուր եկեղեցական արարողութիւնք պիտի կատարուին։ Դեսպանական մարմնոյն ուրիշացաղոյնը՝ աւստրիական դեսպան Պառոն Փոն Բալիչէ հիւանդ ըլլալով, ռուսական դեսպան Պ. Նելիտոֆ պիտի ըլլայ առաջին ոգակիրը։

Մարմինը պիտի տարուի Սիկիլիոյ Քաթանէ քաղաքն, ուր ծնած է Քաթալանի կոմսն, և ուր կը գտնուի ընտանեկան դամբարանը։

* * *

Կոմս Թօմմազո Քաթալանի ծնած է 1843ին Քաթանէ քաղաքին մէջ։ 1863ին արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատունը մտնելով, յաջորդաբար վարած էր գանազան պաշտօններ և վերջին անգամ կ. Պոլսոյ դեսպանութեան պաշտօնին, որուն կոչուեցաւ 1891ին։ Ամուսնացած էր Լոնտոնի օսմանեան նախորդ դեսպան վախճանեալ Միւզիւրիս փաշայի աղկոնը հետ։

Քաթալանի կոմսին մահը մեծ ցաւ պատճառեց Բերայի բարձր դասուն մէջ։

* * *

Արարողապետ Միւնիր փաշա և Խարբիճէյի արարողապետ Իպրահիմ պէյ Թարապիա երթալով յանուն Վեհ. Սուլթանին ցաւակցութիւն յայտնեցին առ տիկին Քաթալանի։

Նոյնպէս Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վեհ. նախարարն յատուկ պաշտօնէից միջոցաւ և բոլոր դեսպանք ցաւակցութիւն յայտնեցին։

Ցունաց Պատրիարքական Փոխանորդն ալ գնաց և յանուն Տ. Անթիմոս Պատրիարքին ցաւակցութիւն յայտնեց։

* * *

Քաթալանի կոմսին մահը հեռագրուեցաւ Ումպէրթօ թագաւորին, Պ. Բրիսբրի և Պառոն Պանի, որք ցաւակցական հեռագրեր ուղղեցին Տիկին Քաթալանի։

ՊԱՐՍԻՑ Նասրէտտին Շահին ծննդեան 66 րդ տարեդարձին առթիւ, երէկ պարսկական դեսպանատան մէջ գործակատար Իսմայիլ խան ընդունեց դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնէից ու պարսիկ գաղթականութեան երեւելեաց շնորհաւորութիւնները։

Այդ առթիւ, օսմանեան պահակ զրահեան երէկ դրօշներով զարդարուած էր և էկս օրին քանդմէկ թնդանօթներ արձակեց։

Կայս. պալատն կողմէ արարողապետ Միւնիր փաշա ու առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա պարսկական դեսպանատունն երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Օտար դեսպանատանց ներկայացուցիչներն եւս երէկ նոյն դեսպանատունը գացին ի շնորհաւորութիւն։

Զինուորական նուագածուներու խումբ մը ցորեկէն մինչեւ իրիկուն նուագեց դեսպանատան պ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը Բրոսֆեան թագ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Բեռլի ընդհանուր դատախազ Մի-խալաքի էֆէնտիի։ Կայս. Իրատէ մը արտոնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ՄԻՐԶԱ ՄՕՀՍԻՆ ԽԱՆ, կրտսեր որդի մայրաքաղաքիս պարսկական նորընտիր դեսպան Միրզա Մահմուտ Խանի, առջի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մեծահարուստներէն Սըր Ճօն Անթոնիատէս մեռեր է 75 տարեկան։ Անգլիոյ թագուհին Սըր տիտղոսը շնորհած էր անոր։

ՍԱԼԱՐԿՈՒՄ.—Քաղաքապետութիւնը որոշած է նորոգութեամբ և վերաշինութեամբ սալարկել Բեռլի ու Պոլսոյ գլխաւոր փողոցները։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Շաբաթ առաւ. Էնկիւբի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է։

ՍԸՎԱՉԻ մէջ նոր կազմակերպուած գիւղախումբոց միւտիներու ընկերացած են մէկ մէկ քարտուղար ու արկղակալ, որք արդէն իրենց պաշտօնատեղիները գրաված են։

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒԻՆ Անտոն Բէթրօ, ադերսագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ-եպիսկոպոսին, յայտարարած է թէ դեղ մը գտած է շերամի հիւանդութիւնը դարմանելու ինչպէս նաեւ գինիները երկար ատեն պահելու համար։ Զեռնհասս իշխանութիւնն որոշած է ձեռնարկել այդ դեղը փորձելու և հրաւիրած է հարիւր ներկայ գտնուելով հարկ եղած բացատրութիւնները տալու։

ՊԷՐՈՒԹ—ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ երկաթուղւոյն առաջամաս ընդունելութիւնը կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն, որ նոյն տեղը գացած էր, կիրակի օրը մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմն, որ Պօտրում կը գտնուէր, Սթանքէօյի նաւահանգիստը գացեր է։

ԱՖԻՕՆ.—Նոր հունձքէն մինչեւ հիմայ 770 կողով աֆիոն տարուած է Իզմիրի հրապարակը։ Անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջոցին 290 կողով տարուած էր։

ՕՍԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ. — Պարսկական կառավարութիւնը Աֆ-ֆ—Աբէ- պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Վանայ կիսաբաժնին հրամանատար Միբլիի Միւնիր փաշի և երրորդ աստիճանը՝ նահանգին հեռագրական ու Թղթատարական տնօրէն Հասան Թահսին պէյի։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Շաբաթ գիշեր Կէլիպոլուի բացերը ընդհարում մը տեղի ունեցեր է Հաճի Տաղուտ Ֆարգուհի ընկերութեան Ալէքսանդրոս շոգենաւին և Անկլիէի անուն հելլենական առագաստանաւու մը միջեւ։ Երկուքն ալ բուսական ճնաւոր են։ Շոգենաւը Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած է, իսկ առագաստանաւը Կէլիպոլուի նաւահանգիստը ապաստանած է նորոգուելու համար։

ԿԱՊԵՐՏ.—Այսրնի նահանգին Թիմուրը գաւառային մէջ ալ կապերտի պատրաստութիւնը զարգացած է, ուր այժմ հազարի մօտ գործատեղներ կան և չորս հազարի չափ անձեր կապերտի պատրաստութեամբ կապրին։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ հանրային պարտուց վարչութեան տնօրէն Հաճի Իսմէր էֆէնտի մեռեր է 63 տարեկան։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ որոշած է ձիեր գնել հանրային մաքրութեան յատուկ սայլերուն համար։ Որոշուած ձիերէն տասնըչորսն երէկ գնուեցան, որոց վեցը զրկուեցան Թաղապետութեան Ժ. լրջանակը (Գատըքէօյ) և ութն ալ Դ. Զ. և Է. լրջանակները (Պէշիքթաշ, Բեռա ու Պէյօղլուքտէրէ)։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ Պօխոր ու Մաշօն անուն երկու հրեայներ խոպղաղնի բերքը խարդախելով ծախած ըլլալուն համար իրենց ձեռքը գտնուած ապրանքները գրաւուած ու իրենք ալ դատաստանի ենթարկուած են։ Պօխոր ու Մաշօն դատապարտուած են յիսունական ոսկւոյ տուգանքի և վեցական ամսուան բանտարկութեան։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՆ.—Իզմիրի մէջ Ֆրանքօ Պէրնար անուն մարդ մը մեռած է կարիւրեսուն տարեկան։ Ժամանակին վարած է տեղւոյն հելլենական հիւպատոսարանի թարգմանի պաշտօնը։

ԱՑՏՐՆԻ երկաթուղւոյ կառախումբն անցեալ շաբաթի օր 212 վագոններով 20,000 պարկ այլ և այլ բերքեր փոխադրած է Իզմիրի հրապարակը։ Հինգ տարիէ ի վեր մէկ օրուան մէջ այդչափ փոխադրութիւն առաջին ըլլալով անգամ պատահած է։

Այս տարուան չափէի առաջին բերքն Անգլիա ղրկուած է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Մէհմէտ, Նուրի, Լամսօ ու Վասիլ անուն անձերն, որք ամբաստանուած էին թէ ի Զալաթիա Պարսիկ Միրզա Ալին սպաննած են։ Ատենադէտ Մէհմէտ դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան և Նուրի ու Լամսօ՝ երեքական տարուան տաժանակիր աշխատութեան. իսկ Վասիլ անպարտ արձակուեցաւ։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԱՍՔ. — Առջի գիշերը Պոլսոյ Շէկեր Էմինի Բաղին մէջ Սասրգ, Օսման, Ահմէտ և Մահմուտ անուն անձեր, որք գինով վիճակի մէջ Թոփխանէի կը դառնային, կռուի բռնուեցան։ Ատենօրէն Սասրգ ըբկոլոլեր մը պարպելով Ահմէտը կուրծքին ձախ կողմէն ծանրապէս վիրաւորեց։ Ոճրագործն ու ընկերները ձերբակալուեցան։ Ահմէտի վերքը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

—Անցեալ գիշեր, Զալաթիոյ Գալաֆաթ Եէրիի կողմը Նազար անուն խահուէճի մը գինով վիճակի մէջ իր խանութին վրան գտնուած սենեակը եկեղեցւոյ պահուն, պատուհանը դուռ կարծելով դուրս նետուեցաւ և տասնըհինգ կանգուն բարձրութենէն վար ինկաւ։ Նազարի թեւն ու ոտքը կոտրած ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

—Երէկ Զալաթիոյ մէջ Օննիկ անուն անձ մը, սափրիչ ի Բեռա, գինովութեան հետեւանքը դաշոյնով մը ինքզինքը աջ սրբունդէն ծանրապէս վիրաւորեց։ Ոստիկանք հասնելով հիւանդանոց տարին։

—Երէկ, Պահճէ-Դարաէն անցնող բեռնաբարձ սայլ մը Իսմէր անուն տասը տարեկան տղայ մը կոխոտեց, որ թեթեւ կերպով վիրաւորուեցաւ։

ԿՈՐՍՈՒԱՆ

Տղաս, Մելիք Պաղտասարեան, 22 տարեկան, յուլիս 7 ի առաւօտուն ժամ մէկին Սկիւտար Իսմաիլէ Թաղը տուէնս մեկնելով, անկից ի վեր երեւան ելած չէ։ Կը խնդրեմ որ, եթէ տեղեկութիւն ունեցողներ կան, հաճին իմաց տալ Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Արժ. Աւագերէցին։

Նոյն օրը կէս օրին Սարայ-պրունի բացը նաւակ մը շրջած էր, որուն մէջ գտնուողներէն ազատուած են երկու հայ և մէկ հրեայ. իսկ ուրիշ հայ մը խզդուած է։ կը խնդրեմ նաեւ ազատուող հայերէն տեղեկութիւն տալ թէ ո՛վ էր իրենց այն ընկերն որ խզդուած է։

2—3 ԱՒԵՏԻՍ ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս 10/22 յուլիս 1895

Տէր,

Հօր, Տիմանտի Տիմանտօղլուի մահէն ետք, անդրանիկ եղբայր և ընկերակից «ՏԻՄԱՆՏՕՂԼՈՒ ԵՂԵՌԲՔ» դրամատան — ի Կ. Պոլիս և Իզմիր — ութ տարիէ ի վեր կոչուած եմ, իբրեւ միակ ժառանգորդ և յաջորդ իր իրաւանց, մասնակցիլ սոյն ընկերութեան վարչութեան։ Իբրեւ ընկերակից մինչեւ 13/25 մայիս 1895։ Անկից ի վեր ընկերութեան դրամագլուխներէն ու անշարժ կալուածներէն ինծի ինկած բաժինն առնելով, այս հրապարակին վրայ հիմնած եմ մասնաւոր տուն մը

Ի. Տ. ՏԻՄԱՆՏՕՂԼՈՒ

անունով որ գլխաւորապէս պիտի զբաղի Պանքայի և յանձնարարութեան գործերով։

Համոզուած ըլլալով, Տէր, թէ պիտի հաճիք պատուել զիս ձեր վստահութեամբը, այս առիթէն օգուտ կը քաղեմ խնդրելու համար որ բարեհաճիք ի նկատ առնել իմ ստորագրութիւնս և ընդունիլ անկեղծ յարգանաց հաւատին։

Ի. Տ. ՏԻՄԱՆՏՕՂԼՈՒ

Զալաթիա, Քիւչիւք Միլլէթ խան, թ. 31

3—3

ԵՐԿԶՈՏԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Երկչոտ էր,—ծաղրելի կերպով։

Առաջին անգամ որ տեսաւ զնէ, ծոփիզիրքն էր, այն փոքր հաւաքումներէ մէկուն մէջ, որք, արձակուրդներու ժամանակ, կը ժողվուէին հոն ամեն օր, ծոփափին վրայ։ Նէ կը նկարէր։ Արեւը որ իր ոսկեգոծ շողարձակումներով կը գունաւորէր կանանչ կոհակները, մեղկորէն կը գգուէր անոր ծոծրակը սեւ մազերուն թանձր հիւսքին տակ, մինչ բացգոյն յարդէ գլխարկի մը լայն եզրերը կը հովանաւորէին կիսաքօղ հեշտագին կիսադէմը մը։

Զեռքը մերթ կը վազէր թուղթին վրայ, արագ և խուսափուկ ինչպէս թռչնոյ թեւ մը, մերթ աւելի մեղմ շարժումով, թեթեւ օրօրումով մը, կը կենար դիւցազնկերին մէկ կիսաւարտ մասին վրայ զոր կը նոր-օրինակէր։

Մէկզմէկու ներկայացուցին զանոնք։

—Պ. ժաք Ֆրէհէլ... օրիորդ Մարսել Լէքլէր։

Նէ ելաւ կիսովին և իր երկար թարթիչներուն տակ սեւ գգուալից աչքը ժըպտեցաւ։

Ինք կանգուն մնաց, շուարած, վայրակայ, գորշագոյն ծոփախիզը դիտելով յամառ կերպով ու կոշիկին ծայրը ծեծելով իր կնիւնին ծայրովը։ և օրիորդին իրեն ուղղած քանի մը սովորական խօսքերուն պատասխանեց անկապակից բառերով, կտորփրդուած ֆրազներով, որք, կարճ և կտրատուած, դուրս կելլային իր չոր կոկորդէն։

Ցաղորդ օրը նորէն եկաւ սակայն, յետոյ, միւս օրերն ալ։ Քիչ քիչ սիրտ ըրաւ անոր մօտենալու, հետը խօսելու, հետը խնդալու։ Նոյն իսկ այն տարին մասնակցեցաւ ամեն զբօսանքներու, ամեն դուարճութիւններու, ամեն պտոյտներու։ Օ՛հ, չէ թէ շատ կը շարժակեր կամ շատ բարձր կը խօսէր. կը շատանար քալելով մանկամարդ աղջկան ստուերին մէջ, կորսուած, անյայտ, անոր մէկ ակնարկին սպասելով, խօսքերէն մէկը ժողվելով, հոգին տարօրինակ խռովումի մը մէջ թաղուած, երբ անիկա սիրահարին կուղղէր իր մէկ ժըպիտը։

Նէ ալ, իր կողմէ, չէր կրնար ինքզինքը պաշտպանել համակրութեան մը դէմ հանդէպ այդ մեծ, միամիտ ու անճարակ տղուն, որ անդադար իրեն կը նայէր։

Գեղեցիկ էր — քիչ մը — ինչպէս ամեն մանկամարդ աղջիկները և կնոջական խըրոխտանքի փոքր զգացում մը կուենեան՝ մտածելով որ անիկա սիրահար էր իրեն։

Ուստի, երբ Փարիզ դարձան և երբ օր մը այն հաւատ բնակարանին մէջ ուր կը բնակէր օրիորդ Մարսել իր մօր հետ, տեսաւ բարձրահասակ ծերունին մի նեղս մտնելը, քահանայի դէմքով, որ երկարօրէն նայեցաւ իրեն շատ անուշ աչքերով և ցած ձայնով շփոթ խօսքեր ուղղեց իրեն, անմիջապէս հասկցաւ. Ժաքի մէկ ծեր ազգականն էր անշուշտ որ կուգար երիտասարդին համար իր ձեռքը խնդրել։

Աղջիկն այս բաւ, առանց ճիգի ինչպէս առանց եռանդի, գիտնալով որ ինքը բնաւ հարուստ չէր, և ամին բանէ առաջ վախնալով որ կը հասնի այն տարիքին ուր մանկամարդ աղջկան պատրանքները կը նուազին՝ տեղի տալով կնոջական յուսախաբութիւնին։

Ամուսնանալէն յետոյ միօրինակ ու հանդարտ կեանքով ապրեցան՝ մեծաւոր փոքր վաճառականներու պէս։ Քիչ դուրս կելլային, առանձին կը մնային՝ տխուր բնակարանի մը մէջ, ուր արեւին ճառագայթները չէին թափանցեր։

Ժաք մնաց ինչ որ էր առաջ, երկչոտ և նեամ, ինքիր մէջ ամփոփուած ապրելով, անշշուկ շաղումով մը կնոջը գեղեցկութեանը վրայ, անժխոր հոգածութիւններ ինչպէս նաեւ սիրոյ անփայլ խօսքեր ուղղելով անոր։ Տեսակ մը վախկոտ ու մեծաբարոյ պաշտամունք ուղղած էր անոր, հաւատարիր մը պաշտամունքն իր կուռքին համար. իր հիացական երկար ամփոփումներուն մէջ, երբեմն կը մտդիր որ անիկա մասունքատուփի մը մէջ գտնուէր սուրբի մը պէս։

Կինը շատ յոգնած էր այս յատուկեանական պաշտումէն. անոր այդքան վախկոտ ըլլալուն կը սրտմտէր. գրեթէ կը սրտմտէր այդքան բարի ըլլալուն. ինք ամուսին մը եղած էր բարձր խօսուածքով ու բուռն շարժումով, և կը նշմարէր—շատ ուշ—թէ այս տիրական ամուսինը՝ հնազանդ ու գոռոզահար ստրուկ մը կ'ըլլար իրեն։

Անմիջապէս ինքզինքը դժբախտ դատեց։

* * *

Ահա այն ատեն ճանչցաւ Էտմոն Լարգաքը. ասիկա ունէր իր ամուսնին չուենցած շատ մը պակասութիւնները և անոր յատկութիւններէն մէկը—այնքան ճարպիկ որքան ժաք անճարակ էր, այնքան քիչ խղճահար որքան անիկա ուղղամիտ էր։

Առաջին անգամ որ Մարսէլը տեսաւ, դարպաս ըրաւ անոր, որ մտիկ ըրաւ։ Երկրորդին, ըսաւ մանկամարդ կնոջ թէ կը սիրէր զինքը և անիկա լռեց։ Երրորդին՝ թշուառութիւն խնդրեց իրեն գրելու։ Կինը տակր կերպով արգիլեց զայն։

—Ոչ, չեմ ուզեր ... Անխոհեմութիւն է... մտածեցէք որ բոլոր նամակներս ամուսինս ձեռքէն կանցնին և ձեր գիրը կը ճանչնայ։

Երիտասարդը միտք ըրաւ հէն հնարք մը, որ պատիւ չէր բերեր իր երեւակայութեանը։ Որովհետեւ ժաք իր բարեկամն էր և շատ անգամ զինքը տեսնելու կուգար, տոմսակներն անոր գլխարկին ստուերին մէջ պիտի դնէր։

—Նա, յետոյ պիտի ծանուցանեմ ձեզ։

«Որովհետեւ կը կարծեն թէ մենք անդադար գրականութեամբ կը զբաղինք, պիտի ըսեմ ժաքին։ «Հարցուր կնոջդ թէ ինչ կարծիք ունի Պու�ժէի վերջին վէպին վրայ։» Ասիկա ըսել պիտի ուզէ. «Դիմարկին ձախ եղբին տակ երկտող մը կայ քեզ համար։» Եւ գուք պատասխան պիտի ղրկէք ինծի։ «Աքանչելի գտայ զայն հոգեբանութեամբ։» Ինչ որ պիտի նշանակէ թէ պատասխանն աշկարդին է։

Երիտասարդը քիչ մը շփոթած էր այսքան հինցած միջոց մը առաջարկելուն։ Բայց մանկամարդ կինը որուն համար ամին բան նոր էր, շատ խնդաց։ Թիւեւ երբէք չպիտի առնէր նամակատուփին մէջ նետուած գունեղի նամակը, պակ մը վարանելէն ետք։ Այս միջոցը նուազ չար երեւցաւ իրեն. քիչ մը տարօրինակ էր. բայց դարձեալ կընկրկէր։

—Եթէ ժաք կասկածի՞...

—Անկարելի է, քանի որ իր գլխուն վրայէն պիտի թղթակցինք։

Ուժով, կոկորդիր կը խնդար էտմոն, այս խօսքէն հիացած։ Եւ Մարսէլ դինաթափ եղաւ։ Ընդունեց։

Սակայն ժաք կարծես բանէ մը կը կասկածէր։ Մանկամարդ կնոջը վրայ անդադար յառած աչքերուն մէջ, հաւատարիմ չան երկու բարի աչուրներ, տխրութեան ու երկիւղի տարտամ լոյս մը կը շողար։ Աւելի կը պզտիկնար կը խոնարհէր, կը սողոսկէր, զարմանալով Մարսէլին վրայ կատարուած փոփոխումէն, անոր աղմկալից և յուզեալ գործունէութենէն խրտչած։

Կը յանդգնէր քանի մը առարկութիւններ ընել երբիր կինը Լարգաքի վրայ խօսէր։

—Այսօր միաք չունէի երթալու... զբաղած եմ։

Բայց Մարսէլ կը լռեցնէր զայն կտրուկ խօսքով մը, չոր ձայնով յայտնուած բաղձանքով մը, երբեմն պարզ ակնարկով մը, և երկչոտը կը ծաէր գլուխը, կը կոբէր կռնակը, կերթար խուսափուկ քայլով, համր և յուսահատ։

Նկարչին տարփանքը տիրական, պահանջոտ կ'ըլլար սակայն։ Սէրը, փոքր թուղթերու վրայ աճապարանօք յայտնուելով, չէր գոհացներ զինքը. ժամադրութիւն մը կը խնդրէր։ կինը կընդդիմանար, և այն ատեն, գլխարկին տակ սկսաւ տենդային ու փութկոտ թղթակցութիւն մը, որ առթի տուաւ գրական տեսութեանց կրկնակ փոխանակութեան մը։ Պուռժէն չքաւեց. բոլոր ժամանակից վիպասանները ստիպուեցան անկից անցնիլ։ Տոտէէն մինչեւ Հէրվիէօ։

Մարսէլ, օր մը որ շատ ջղագրգիռ էր և ժաք անճարակ խորհրդածութեամբ մը վիրաւորած էր զինքը, տեղի տուաւ։

Թոթաբերի ծանր տաք մի կը տիրէր։ Տխուր և խոնջ կը զգար ինքզինքը։ Զանձրոյթը, արժանապատուութեան վիրաւորուիլը, կրած յուսախաբութիւնները թանձր ու խռովալից մթնոլորտով մը կը պաշարէին զինքը։

Զմտածեց, չուզեց մտածել։ Շուտով քանի մը բառեր գրեց կտոր մը թուղթի վրայ, ժաքի գլխարկին մէջ սահեցուց, յետոյ հրամայեց անոր որ էտմոնը երթայ գտնայ։

—Գիտես որ Պատկերասրահին իր նրկարը վաղը Ամերիկա պիտի զրկուի։ Անպատճառ պէտք է որ այսօր տեսնես զինքը։

Եւ աւելցուց.

—Ա՛հ... մանդամայն ըսէ իրեն որ պատուակալն գտայ Օնէի վերջին վէպը։

Ժաք անոր նայեցաւ պահ մը. տարօրինակ երեւոյթներ գրմացած. յետոյ գլխարկին առնելով դուրս ելաւ։

Մարսէլ անմիջապէս դգաց որ շատ տժգունեցաւ. խկէն հասկցաւ իր յանցանքը։ Խղճմտանք մը ուներ։ Բացաւ պատուհանն, իրր թէ խղդուէր, և դուրս ծռեցաւ։ Լիմակ կը փափաքէր ետ կանչել զայն։ Բայց շատ ուշ էր։

Վարը, հեռուն, փողոցի մը անկիւնը, թրամուէյներու և կառքերու խառնուրդի մը եռին որք կը թաւալէին զարհուրելի գոհուբոհով մը, ժաք կ'երթար յամրաքայլ. տուներու պատերուն բակուտելով, և իր սեւ գլխարկը Մարսէլին կ'երեւար սովորականէն աւելի մեծ։ Զանիկա միայն կը տեսնէր զայնդգայն բազմութեան մէջ. առնիկա մասնաւոր արատ մը կը շիներ որ երթալով կը պզտիկնար, և քանի գլխարկն անհետ ըլլար, Մարսէլ որ աւելի կը հանդարտէր, կը զգար թէ բիչ մըն ալ իր կնոջական պատիւն էր որ հեռը կը հեռանար։

* * *

Սակայն, քառասդ ժամ մը քալելէ յետոյ կեցաւ ժաք։ Մութ և ամայի փոքր փողոց մըն էր հասած, ուր անցորդները հետզհետէ կը քիչնային։

Նստաւ առանձին նստարանի մը վրայ, սրբեց քրտնաթաթաւ ճակատն և հանեց գլխարկը զոր քովը դրաւ։

Ցետոյ սկսաւ մեքենաբար խորհրդածել, աչքերը յամառութեամբ սեւեռած ճերմակ պատուհանի վրայ, իր քովը, ուր կը փայլէր գործարանին վաճառանիշը սեւ մելանով։

Ցանկարծ, տեսակ մը մշուշի մէջէ, գլխարկէն դուրս ելլող թուղթի ծայր մը իր ուշը գրաւեց։ Նախ ապշութեամբ դիտեց թղթին կտորը, առանց հետաքրքրութեան, յետոյ անվստահօրէն քաշեց հանեց, բացաւ և աչքէ անցուցեց։

Այն ատեն, քանի կարդաց, դէմքը պտտի գոյն մը առաւ, տոսկալի։ Մատները ջլածգօրէն կծկեցին տոմսը զոր ճմռթկեց և ջուրին մէջ նետեց. յետոյ խուլ ազազակ մը արձակեց.

—Թշուառականնե՛ր, ա՛հ, թշուառականնե՛ր։

Սկսաւ մեղմիւ հեծել՝ տղու մը պէս պղաղաղին։ Ա՞յս էր ուրեմն կիսաբը։ Ամին բանի, պատուոյ բանաբարում մը։ կասկած էր որ բան մը կը գառնար իր շուրջը։ բան մը որ իր հոգիին, իր սրտին կը գոյէր։ կասկած էր որ անոնք խօսիր կուղղէին իրարու դէս ու դէս գիտեր, քանի որ իր առջեւ բան մը չէին ըսեր ըստ չէր կարծեր որ այս բանն էր, այս գաղտնի ժամադրութիւնը, չէր կարծեր որ ցրտօրէն, արձակ հոմարձակ Մարսէլ ծաղրելի պիտի ընէր մարդ մը որուն երեսին տալու ուրիշ բան չունէր եթէ ոչ չափազանց բարութիւն մը։

—Ա՛հ, թշուառականնե՛ր։

Կը գրգռուէր, մեծաբաշխ ճեմելով տենդատ, աչքերնին արիւնացայտ, կարմիր տեսնելով, դլուխն օրօրելով մտածումներու խառնակութեան ներքեւ։ մոգերն յիմարութիւն մը ցնցեց ամբողջ մարմինը, վրիժառութեան գաղափար մը ժայթքեց ուղեղին մէջ եւ հոն մնաց։ Ինքն ալ արձակեց անպատուուած ամուսնի մոլեգնութեան և սպանութեան յուսահատ ազազակը։

—Պիտի մեռցուցեմ զայն, այո, պիտի մեռցուցեմ։

Հիմակ խենդի մը պէս կը վազէր, մարմինն արտակարգաւոր, մազերը հովին, շիպ շիտակ վիրաւորուած գազանի նման իր տունը դառնալով։

Ոտիկանները հետեւին կը դառնային, կասկածոտ երեւոյթով անոր կը նայէին. անցորդներ զարս կը հրմշտէր կը նախատէին զինքը. սատակներ հայհոյէ կառնէին. բայց ինք բան մը չէր լսեր։ միշտ կը վազեր։

Վերջապէս տուն հասաւ։ Կուժը կը հեւքոտէր. կրակէ շրջանակ մը քունքերը կը սեղմէր. ցաքեց սանդուխներէն, հրեց մտից դուռը և վեր առաւ սրահին վարագոյրը։

Մարսէլ հոն էր թիկնաթոռին վրայ ընկողմանած, իր քրտնալից մատներովը պատրուտելով պաթիզէ թաշկինակը։ Ժաքը տեսնելով ամեն բան հասկցաւ. անիկա գիտէր ու կուզէր զինքը մեռցուցել։ Աչուընները տարապայման խոշորցան սոսկումէն, մինչ ամօթոյ արցունքներ սառած կը մնային անոնց մէջ։

Բայց Ժաք կեցաւ մէկէնիմէկ, շիպ շիտակ, շատ տժգոյն, ձեռքը բռնելով գլխարկը զոր ամեն կողմ կը դարձուներ։ Շուրթերը շարժեցան խօսքերու յորդումէ մը որք կը նեղէին զինքը և զարս չկրցաւ արտասանել. ա՛լ չդտաւ այն նախատինքները զարս խորհած էր. գոյ բառնքը բացուեցաւ ակամայ, և ապուշ վախ մը սեղմեց զինքը։

Վերջապէս, ցած ձայնով, յաղթուած, վատ, երկչոտ վերջապէս թաթաւեց.

—Գլխարկս է, կը տեսնե՞ս... այնքան ծանր է... ուստի, ուրիշ մը գացի ուր։

ԱՒԵՏԻՔ ԼՕԶԱՆ

ԱԶԳ ԲՈՒՄԷԼԻՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵՑՔ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԵՐՈՒ

Բումելիի երկաթուղւոյ պարտատուղթերուն 153դ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ հինգշաբթի 1 օգոստոս (Ն. Տ.) կէսօրին, արքունի փոստարանային մէջ, աչկայութեամբ օմ. կոյս. պաշտօնէի։

Պատկերաց

ՂԱԼԱԹԻԱ, 18 30 յուլիս 1895

Անուանումն. ու Վճարման	Տարի	Անուանումն Արժէքագրաց	Ընթացիկ Գին Գր
		Քոնսոլիտ A	65
100		» » B 1%	64 20
100	1871	» » C	30 10
100		» » D զոյգուած	28 02 1/2
100		» » D տասուած	28 03
100		» » D միջօրէ	28 03
100		Ռումելի զոյգուած	143 3/4
Ֆր. 500	1870	Ռումելի տասուած	3 3/4
Ամս. Վճ.		Ռումելի միջօրէ	143 3/4
20 10	1890	Օսմանիէ 4%	193 50
22 11	1869	Քրիտի Ժէն. Օթ.	11 10
10 5	1872	Ոսս. Օթ. տր Շ. է Վ.	6 31
140 140	1873	Լաբրատամի	50 —
500 300	1889	Անատոլուի (Բժշ. 3%)	605 —
500 500		Ընդհանուր զիր (Պրպ. 3%)	375 —
20 8	1882	Թրամուէյ (Բժշ. 3%)	10 95
500 500		Թրամուէյ (Պրպ. 3%)	199 —
500 200	188	Սամ. Ռէլժի	21 26
1.40 1.40	189	Սամ. Պիկարտ. 4%	3 17
11 5½	189	Սամ. Ապաղրու. Ընկ.	7 60
500 500	183	Բրի Ընկ. Տէրբոս	15 —

ԹԷՐԼԱՆՑ (Բրիտ.) ՕՐ ՎԱՃ	Օ. Ա.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատ	3	10
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	1	35
Դրքոյր	—	—
Կանխիկի (Հէվալէսիվ)	—	40

ԹԷՐԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	6	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ա. 100 ղրշ.-էն	110	13
20 Ֆրանքոց	87	14
20 Մարքոնց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Ֆրիսիից	51	20
Բուպլ Ոսկեադրամ	8	51
Մէճիտիյէ	108	14
Մանր արծաթ	103	—
Մէճիտիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՓԱՆԱԿԱԴՐՈՅ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	17
Փարիզ »	Ֆր.	23	03
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիորր.	11	05
Պերլին չէք	Մարք.	18	55

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 29 յուլիս

Քոնսոլիտ Օսմ. B նոնիկ. Ֆր.	43	25
» » C » »	27	50
D (Բացուած »	25	57
D (Գոցուած »	25	67
Ռումելիի երկաթուղի »	145	8/8
Բրիտիրեղ »	188	75
Մարսային Պարտատոմսեր »	516	25
սմանիյէ »	477	50
Ռէժիի Բաժնեմասեր »	493	75
Պանք Օթոման (անուանական) »	709	—
Ոսմանի Ֆրանսական 3% »	102	—
» » 4½% »	108	—
» Իսմայլեան »	8	15
Բրիտի Լիանի »	8 5	—
Բրէտի Ֆոնտի »	—	—
Քոնդուսա տ'Էսքոտ »	—	—
Ռուվզի Բաժնեմասեր »	3262	—
Եգիպտական Միացեալ »	523	75
Զէք Լոնտոնի վրայ »	25	275

ԼՕՆԴՈՆ 29 յուլիս

Ռումելիի երկաթուղի Ֆիորին	78	90
Սամ. Ռէլժի »	237	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	1 1	80
» Փարիզի »	48	10

ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ 29 յուլիս

Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	50
» » B »	4[illegible]	—
» » C »	27	50
D (Բացուած »	25	50
D (Գոցուած »	25	43
Սամ. Փոխ. 1891ի 4% Երշիս բեայ.	—	—
» » 1894 3½% Գեպ. Հրկ.-ով	—	—
Պանք Օթոման (վնասդար) »	18	13
Այտրնի երկաթուղի »	13	75
Միացեալ Եգիպտական »	103	25
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Անգլ. Բոնսոլիտ »	107	37
Ռանտ Հէպլենական 5% »	33	—
» » 4% »	35	50
Գուլկոր. Փոխառ. 6% »	—	—
» » Նոր 6% »	93	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	400

ՊԵՐԼԻՆ 29 յուլիս

Սամ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	12
Բումելիի երկաթուղի »	138	50
Անատոլուի երկաթ. 1/4 Գրաղ. »	95	30
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	390
» Փարիզի » 3 ամիս	80	80
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	—	—

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՏԱՐԵԿԱՆ

Ο ԼՈՒՎՌ

Վաճառատուն Ն. Թիպէրիոս և ընկ.,
194 Բեռա, Մեծ-Փողոց, 194

ՄԻԱՅՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Սկսեալ 17/29 յուլիս երկուշաբթիէն վաճառում եղանակի վերջի առթիւ, մեծ զեղչով. ՀԱՇՇԻԵՓԱԿ

Մետաքսեղէն, բրդեղէն, ֆուլառներ, պէնկալին, փալտուն մեղուս, մուլին, պաթիստ, ժանեակ, բամանդրէ, հովանոց, գոտկապ և այլն։

ՄԻԱԿ ԱՌԻԹ

Զարձեղէնի գնմանց համար

Վաճառող՝ Կանչիլ

Ο ԶՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ

ՄԵԾԱՐԺԷ., ՄԱՐՏԻՆՔ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒՑ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱՐԵԼԻՆԱՑ

Մի շիկի էֆ նշմարիտ տապրակի Զէքը Դին 7 1/2
19. Կալաթա, Սամ. Պանճարի կիր, Մէտրէսէ փողոց. 19

Ուղիղ կշիռ, յստակաւոր գին, ապրանքները կը զրկուին ; բաղաք Սէ գիւղ, մինչեւ տուն։

Վաճառատեղ դիւրութիւն 333

ԻՎԱՆ ՊԱՊՈ ՍԷՐԱՄԷՐԻ

Հանեա վէ Գանտիեա վէ Բէթիմատա պուլուանն հայվանաթը միրիէ իտարէսի իչուն մէկզիր միւնագասեա գանուլան 200 000 քիլօ քիհանէն պէտէր քիլօսը 18 բարա ֆիյ թիր իլէ թաւիպի էօհտէսիտնէ օլուպ թէմմուզը բուսմինին նիհայեէթինտէ իհայէսի իճրա զրրնճաղրնան մէգքիւր ֆիյաթտան թէնգիլ իլէ

ՀԻՆԳՀԻՆ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

80

ՆՕԹՔՀԻԼԸՆ ԵՐԵՍՈՒՐԸՆԱ

ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԹԻՒՆ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,600
ՀԱՍՈՒՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,105,300

ՆՕԹՔՀԻԼԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆԱ

ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԹԻՒՆ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՒՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 2,906,678

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ Հայէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած Հայերէն հրաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ղիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած լաստիկ 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԹԻՒՆ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ոգեւոր ուղեւորաց եւ առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուելոյզողք կը հրաւիրուին գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Էլի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութիւնց։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՎԱՍ ԳՈՒՄԱՐ

771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յ'Եւրոպա
Փարիզ, 16, Պուլվար տէ դիթալիէն. 1, 3, իր կը Բէլիթի փողոցի սեփական չէնքին մէջ
1845ին հիմնուած է վրէ

Ապահովագրեալներու վճարուած	955,000000
1893ին տարեցին՝	
Ապահովագրեալներու վճարուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք ֆ Մէլլ.	160,000000
1894 յունուար 1	
Ապահովագրեալներու վճարուած	30,000000
Ցաւելիալ դրամագլուխ	88,000000
Աղդի ապահովագրութիւնք ֆ Մէլլ.	37,000000

Տնօրէնութիւն ապահովիչներ

Շահաբաժիններու քարտմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

Ընկերութեան կարմանէ ԱՆՄԵԹԵԼԻ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄի ի մասին մնակուութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի եարը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն և Թուրքիա

188 Ա. ՍԷՔԵԼՏԷՐ
Վալիտա փողոց, Վէրթալիս խան, Ղալաթիա

SWIFT

ԱՅՍ ԳՈՒՄԱՐԼԻՔՐ ՄԻ ՏԱՆ Գնեցէք

որ շինուած է հոչակաւոր ՍՊԷՅՏՐ գինագործարանին կողմէ։ Սիրեցի պիսիքլէթը ամենէն դանօթն ու հոչակաւորն է։ Հատատուն, վայելուչ, արագ, անմրցելի 1895ի նմուշարանին մէջ առաջին մրցանակը շահած է։ Կը ծախսուի Նիքելեալ երկաթեամբ, Պոլիս Պահեստ Քարու Թիւ 2 եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ փողոց Թիւ 22 ու 31։

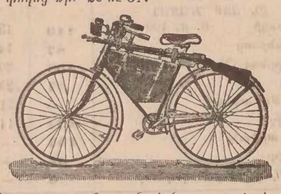

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Սարաֆեանց տունը՝ Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, Բ. յարկ։ 366 4—80

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԵՆԱՒՈՐ
Նբ.Ի.—Ի.—Ի.—Ն Ա.Ն.Գ.Լ.Ի.Ա., Կ. Պոլսոյ
Ի Օ.Ի.Ա.Ի.Ի Մ.Ի.Ի.—

ԹՈՒՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ Ի ԸՆԿ.

Անուանիք	Թանգարանաւոր	Թանգարանաւոր	Թանգ
Ալպանս	2000	Գիլամինիս	1600
Անմէլս	3000	Կայիրէս	5500
Արոլս	5500	Կիրանս	2200
Արկս	2300	Կոզս	1800
Արիստս	3000	Կրոնս	2200
Գասանս	3000	Հիրս	2000
Գորտիս	2200	Հրտալկս	3000
Գրանս	2000	Հինտու	7000
Գրիֆիսս	8800	Համիլէ	1200
Դիլլս	2600	Այակս	5000
Դալլրաս	2500	Ձիլնս	2300
Գամէս	2100	Քէլլս	2000
Գաղս	1000	Քոլրինս	4200
Գասս	1700	Քոլնս	2200
Զիրակս	3000	Լէս	2000
Գլիս	5500	Լէլանդս	4500
Գոլորասս	3400	Լիվսլնս	3000
Տիկս	1500	Մանս	1500
Տանիս	2500	Մարլնկս	4300
Տուրս	1800	Մարգէլլս	3500
Տրարս	2100	Մրլս	2000
Կայնամս	1600	Մուրլնս	3100
Էլասրասս	3500	Նէլս	2000
Էլէլքիս	3200	Սրասս	3000
Տլասս	2000	Սէլլս	5000
Ֆարքոն	800	Գրասս	4500
Ֆիրս	700	Գրս	2000
Էմիրլլն Մ օնարք	8000	Բիրժարլն Մ օնարք	8000
		Լարիլն Մ օնարք	8100

Տոբս շոգենաւը, նաւապետ Թրում, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Քոնկս շոգենաւը, նաւապետ Մորկան, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 27ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՍՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւշիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա
332

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 — ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ — Հաստատեալ 1852

ԹԻՒ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քաշուելու լիսի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒԻՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զսիլիներէն Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճոն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հեռեւելով մեծաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զսիլիներու կեղծ կը շինեն եւ անգլիական տառերը չանչցոյցներ գալես կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զսիլիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճոն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնքն այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զսիլիներու, ածիլիներու, դանցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային։ անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է ծառայակիներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ ծառայակիներ ամէն կերպով կը դիմանան հոդեին եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլնէրի ծառայակիներու տպագրութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէտ դրամներ, պատառամարներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առանձին բրսէ դգալներ, պատառամարներ եւ այլն. ոնդնկէս գաղացքի փոխեր ու մուրներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրանցներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային գինուորական յատուկ կոնակներ, հոբիսի մէրենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնքի կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

Թ. 312

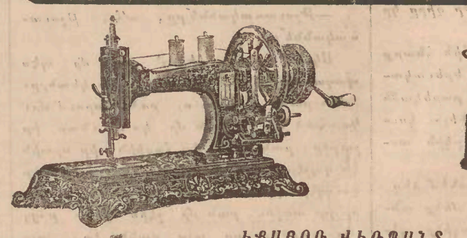

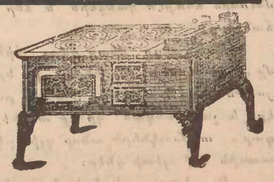

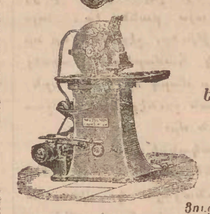

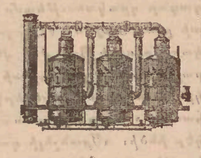

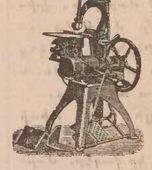

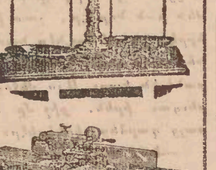

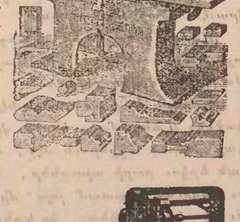

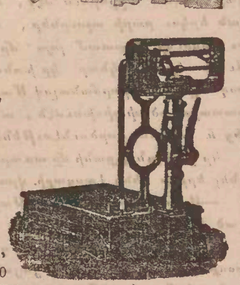

ԷՖՍԲՕՐ ՎԷՐԳԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
ԾԱՌԱՅՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆՆԱՆԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇԲՋԱՆԱԳ

Յուսալարութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Նշանգիր, Բէր, Էմէտ Բազոր եւ Մէհրիէմ փողոց, Թիճարէթ խան [Նախ կին կեղրնանոցը։ Բէժիի]

Մեծ մեքեր զանազան մեք նաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժմանն կը դրուի եթէ յանձնարարն ուզէ։ Պարզ բարիւղի լամպարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 սիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայ։ կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթահիմնով եւ Ամոնիաքարտէ Սիմենտահատներ, Սիմենտաներ ծրարելու, դարբնութեան, կոպրպարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրմուններ, հերկագործական երեսանները, շաղաղ, զերմանական երկաթէ գերանիներ, ասֆալտ, խոշոր ածանցաւոր բարդոն, խոհանոցի անօթք, կազի լամպարներ, ճեմիշի կ զմածք, պիսիքլէդ, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

Մասնաճիւղ
ԱԹԷՆՔ, Ռուտ էլս փողոց, 11 Նախկին Գորտա ԱԹԷՆՔԻ

Գեղդրմեններ
ԵԼԱՆ Կ, Թուրիանէ Քաղ, ՊԻՐԷՈՆ, Բրիւսոն փող.

Գործակալութիւն
ՊԵՅՐԱՆ Կ ԻԶՄԻՐ | ՄԵՐԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՅՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՔԱՐՅԱ ԵԱՖԱ

որդ. Զանգա, Բաղրաս, Քալամարի, Շիրաս, Վան, Ակերսանտրիա, Դաֆիրէ։ 360

ՀԻՍԿԻՒՍԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՒՆԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւսարէն	Կամուրջն	Կամուրջն	Իսկիւսար
11 —		11 30	
11 30		11 50	
12 —		12 13	Վոսփ. 6 30 Պշր.
12 30		12 45	7 —
1 —	6 15	1 15	7 30
1 30	7	1 50	8 20
2 —	8 05	2 25	9 —
2 30	8 30 Վոսփ.	2 45	9 40
3 —	9 5	2 50	10 5 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 35	10 30 Ֆէրպ
3 30	10 05 Պշ Գպ.	4 — Ֆէրպօթ	10 40 Գզկ.
4 10	10 35 Գզ. Իպ.	4 5	11 —
4 25 Վոսփ.	11 5 Գուզկ.	4 50	Պշրթ. 11 25 Գուզ.
4 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	5 30	11 30 Ֆէրպ
5 —	11 20	5 40	11 55
5 35	12 05	5 45 Ֆէրպօթ	12 15*

* Հինգշաբթի օրերը Պէշր. պիտի հանդիպի

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւսարէն	Կամուրջն	Կամուրջն	Իսկիւսար
11 —		11 40	6 30
11 45		11 50	7 — Վոսփ.
12 30	7 —	12 15	7 30
1 15	8 15	1 —	8 20
2 —	9 —	1 50	9 —
2 35	9 30	2 15	9 45
3 25	9 45 Ֆէրպ.	2 45	Վոսփ. 10 15
3 15 Ֆէրպօթ	10 15	3 15	10 50 Ֆէրպ.
4 —	10 35 Գպ.	4 — Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 15	11 10	5 — Վոսփ.	11 20
4 45 Ֆէրպօթ	11 45	5 30	11 55
6 —	12 5	5 45 Ֆէրպօթ	12 15

*Այս երթեւեռութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱԲԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՒՆԵՆԱՒԵՐ

1 30 Հաբէմէն Սալանգ բացի Կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 — Կամուրջէն Հաբէմ Սալանգ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալանգ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալանգ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՍԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՊԱՔԱՇԷ ՄԻՏՋԵԱ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈՒՆԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւսարէն Դապաքաշ Սիրբէճի
4 45 Իսկիւսարէն Սիրբէճի
9 45 Իսկիւսարէն Սիրբէճի
11 — Իսկիւսարէն Սիրբէճի
4 — Սիրբէճիէն Իսկիւսար
5 45 Սիրբէճիէն Դապաքաշ Իսկիւսար
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիւսար
11 30 Սիրբէճիէն Դպ. Իսկիւսար

Թան.—Օրը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւը իրենց գտնուած տեղը պիտի մնայ։

L'ANCRE — ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՈՒՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՌԷԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՀԱՐՈՒԱՆ ԳՈՒՄԱՐ
126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Լտ-ոն Զիշի, կպս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Թոմաս Հոնոս, դեր-նախագահ
» Ժոզէֆ Հոնոս, կպս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօ օմա Նաբօ » » »
» Անտուան Բրօքէշ տ'Օսմէն » » »
Թէոդոր Ռանդէն
Ժան տը Վէնտիկ - Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կպս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆեանց։ ԼԻՕՆԵԼ ՊՈՆՏԻ Գլխ. Գործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՅԻՄ ՆՏՐՍԷՆՍԱՆ Կ. Պոլիս, Գոճամանոցի խան Թիւ 7, 302

ՇԱՐԳԼԹԻ — ԻՍԿՐԻՃԼԻ

ՇՈՒՆԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1895 Մայիս 11էն սկսեալ մինչեւ 1895 Սեպտեմբեր 1

(Բոլոր ՍԲ-ԱՆ օրերէն) Ե-ՐՈՒՆԿ ԵՎԵՐԷՆ Կամուրջ ԷՄԷՆ ՇՇԵՆԱՆԵՐԸ ԵՐԻՒՆԻՒՆԻՆ

ժ. Վ.	Թ.
11 15 ԵՆՍ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆՔ. Պօյճ. Ր.Հս.շոգ.ին կը հաղորդակցի։	38
12 — ԵՆՍ.Մգպ. Պէօր. Թրպ. ԵՆՔ.շոգ.ին հետ պիտի հդրդկցի։	39
12 45 ԵՆՍ. Մգպ.Պէօյր. Ըպ.ԵՆՔ.Պէշր. ԵՆՔ.ի շոգենաւին պիտի հդրդկցի. ուրբաթները Պշր.էն զատ ՍԲԷՆ.Մրր.Պօյճ.Ր.Հ. Պէպ. պիտի հաղորդակցի	40
12 40 Ր.Ա.Գվ.ԵՆՍ.Մէգ.Պէօյտ.Պէյր.Բշպ.Զպգ. Գանլ.Ա.Հ.Գանտ.Պէշ.Գանտ.շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի (ուրբաթները Վանք.Զէնկ.Պէյլ.Գուզկ. ալ պիտի հանդիպի)	43
1 45 ԵՆՍ.Մէգպ.Պէօյր.Թաբ. ԵՆՔ. Պշր. ԵԷՆ.ի շոգենաւ ն հետ պիտի հաղորդակցի	18
2 30 Ա. Գվ. ԵՆՍ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.անտի Ասիական եզերք անցնելով մինչեւ Գետ. եղած նստոյց.ները եւ Պշր.պիտի հանդիպի։ Գետ.ի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուր. օրերը Վան. Զնկլ. Պէյլ. Գզկն. Պէշիր։	44
3 05 ԵՆՍ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆՔ. ՍԲՆ. Մրկ. Պյճ. Ր.Հս.Պպ.Ամ.Գէշ. Օրթ.Պշր.ուրբաթ օրերը բառորդ մը վերջը մեկնելով բացի Պէյզ.է ամեն նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնէ	39
7 — ԵՆՍ. Մէգ. Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.ԵՆՔ. Մրկ.Գնյճ. Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Ամվ.Զնկ.Պէյլ. Օրթ.Գզկ.Պշր. Իսկ.	19
8 — Ա.Ր.Գվ. ԵՆՍ.Մէգ.Պէօյ. Թրպ. ԵՆՔ. Մրկ. Ր.Հս.Պէպ.Ամն.Դրչ.Օր.Պշր.ուրբաթները ՍԲՆ. ալ պիտի հանդիպի	18
10 15 ԵՆՍ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.ԵՆՔ. Միրկ. Ր. Հս. Պէպ.Ամն. Օրթ. Պէշկ ուր.ները Պէյզ.	33

ԵՆԷՊԷՆ Կամուրջ ԷՄԷՆ ՇՇԵՆԱՆԵՐ

11 — ԵՆՔ.ՍԲՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ.Ամն.Դրչ.Օրթ. Պշր.	19
12 30 ԵՆՔ.ՍԲՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ.Ամն.Դրչ.Մրթ. Պշր.	20
1 15 ԵԷՆՔ. ՍԲՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.շոգ.ին կը հաղորդակցի] բացի ուր.է	19
2 15 ԵՆՔ. ՍԲՆ. Միրկ.Պօյ. Ր.Հս. Պպ. Ամն. Դուրչ.Օրթ.Պշր.	28
9 40 ԵՆՔ.ՍԲՆ. Պօյ.Ամն. բացի ուրբաթէ	32
10 15 Ր.Հս.էն ուղղակի Կամուրջ	44

ՊԵՏԵՐԷՆ Կամուրջ ԷՄԷՆ ՇՇԵՆԱՆԵՐ

11 — Պէպ.Ամն.Դրչ.Օրթ. Պշր.	22
11 30 Պ.պ.Ամն.Դրչ.Օրթ. Պշր.	19
12 — Ր.Հ.Պէպ. Ամնվ. Դրչ. Օրթ. Պէշր.	32
12 — Օրթ.էն ուղ. կամուրջ բացի Ուր.է	44
12 25 Գնտլ.Պէպ.Ամն.Դրչ.Օրթ. Պշր.	22
1 — Պէպ.Ամն.Դրչ.Օրթ.Պշր.	20
1 45 Պէպ.Ամնվ.Դրչ.Օրթ.Պշր.	33
2 35 Պէպ.Ամնվ.Դրչ.Օրթ.Պշր.	28
3 15 Պպ.Ամն.Դչ.Օթ.Պշր.	23
4 — Ր.Հս.Պէպ.Ամն.Դրչ.Օրթ. Պշր. Գպ. բացի Ուրբաթէ	33
5 15 Պէպ.Ամնվ.Դրչ.Օրթ.Պշր. բացի ուրբաթէ	32

Ա.Ի.Ի.Ն Եվերէն Կամուրջ ԷՄԷՆ ՇՇԵՆԱՆԵՐ

11 — Գնտ.Զնկ.Պէյլ.Գզկ-	26
11 15 Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Դանլ.Ա.Հիս.Գանտ.Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ.էն Վան.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.	44
11 45 Պէպ.Գն.Վնք.Զնկ.Պէյլ. Գզ.Պշր.բացի Ուր.է	33
12 05 Պէյզ.Բշպ.ԵՆՔ.Գնլ.Պօյճ. Ր.Ա.Հ.Գտ.Ամն.Զնկլ.Պէյպ.Օր.Գզկ. Գասպ.	23
1 05 Գանտլ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշր.	38
1 15 Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա.Հս. Գնտ. Պշր. Ուրբ.ները Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ-	43
1 50 Պէյզ.Բշպ.ԵՆՔ.ԻսՍ.Միրկ. Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ. Ամն. Դրչ. Օրթ. Պշր. ԵՆՔ.էն ուղղակի կամուրջ զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի	28
2 — Գտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզ.Պշր.բացի Ուր.	32
2 40 Գնյճ.Ա.Հ.Գնտ.Վնք.Զէնն.Պէյլ.Գզկ.Պշր.	20
3 05 Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնյճ.Ա.Հս.Գնտ.Պշր. (Գնտլ.ի շոգ.ին կը հդրդկ.)Ուր.ները Վնք. Զնկ- Պէյլ- Գզկ.Պշր- պիտի հանդիպի	44
3 50 Գնտլ. Վնք- Զնկ- Պէյլ- Գզկ- Իսկ. բացի ուրբ.է	43
4 20 Պէյզ.Բշպ.Զպգլ.Գնլ.Ա.Հ.Գնտլ.Վան.պիտի հաղորդակցի. ուրբաթները 4.45 Մէգ.էն մեկնելով Պէօյ, Թրպ,Վնք,Զնկ.Պէյլ. Գզկ. Պշր. պիտի հանդիպի	38
5 — Վնք.Զնկ.Պէյլ.Խուզ.Պշր.Ուր.ները 5.15ին Գանտիլլիէն	23
6 45 Պէօյ-ԵՆՔ-Գնլ-Մրկ.Ր.Ա-Հս-Գնտ-Ամն.Զնկ-Պէյլ-Օրթ.Գզկ.Պշր.Իսկ. հինգշաբթի օրերը Օրթ.Պշր. չպիտի հանդիպի	28
9 — Պէօյ-Թրպ-Պէյզ.Բշպ.Զպգլ.Գնլ.Ա.Հ.Գնտ. Վնք-Զնկ.Պէյլ-Գզկ-Իսկ-	20
9 25 Գնտ,Զէնկ,Իսկ, բացի ուրբաթէ	28
10 10 Պէյզ-ԵՆՔ-Գնլ-Ա.Հս- Զնկ-Պէյլ. Պշ. բացի ուրբաթէ	22
10 20 Ա.Հս.էն ուղ.կամուրջ ուր.ը 10 50ին	43
10 40 Գուզկ, Գպ. բացի Ուր.է	41
11 05 Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	19
11 10 Վնք.էն » » » »	28
11 55 Գզկ. Իսկ. բացի ուրբաթէ	41

(Բոլոր ՍԲ-ԱՆ օրերէն) Ե-ՐՈՒՆԿ ԵՎԵՐԷՆ Կամուրջ ԷՄԷՆ ՇՇԵՆԱՆԵՐԸ

12 20 Կամուրջէն ուղղակի ԵՆՔ. բացի ուրբ.է	19
12 25 Պշր.Ուրբ.Ամն.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Խտ.ԵՆՔ.Թրպ. Պէօյ.Մգպ.ԵՆՔ.Բ.Ա.Գանլագ	44
1 15 Պշր-ՕրԹ.Դրչ.Ամնվ.Պէպ. Ր.Հ. Պօյճ.ԵՆՔ. Թրպ.Պէօյ.Մէգ. ԵՆՔ, ուր.ները Պէյզգզ	39
2 30 Պշր.ՕրԹ.Ամնվ.Պէպ. Ր.Հ.Մրկ.ԵՆՔ.Թրպ. Պէօյր.Մգպ.ԵՆՔ.	40
2 — Գասպ-Պշր-Իսկ-Զգկ-ՕրԹ-Պէյլ- Զնկ-Ամնվ. Գնտ-Ա-Ր-Հս-Գնլ-Մրկ-ԵՆՔ-Բշպ- Պէյզգզ Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ԵՆՔ.	22
3 05 Պշր.ՍրԹ,Դանվ.Գանտլ, բացի ուրբաթէ	43
4 — Պշր.ՕրԹ.Դրչ.Ամն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. ՍԲՆ. ԵՆՔ.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ԵՆԻ.	19
4 30 Պէշ.ՕրԹ.Ամվ.Պէպ.Իսկ ուր.ները Գանտ.	32
5 — Գասպ.Պշր.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Ամնվ.Գանտ.Ա.Ր. Հս.Գնյճ,Զպգ,Բշպ,Պէյզ.ԵՆՔ(Ուրբաթ օրերը Իսկիւսարա ալ պիտի հանդիպի)	23
6 — Գասպ.Պշր.ՕրԹ.Դրչ.Ամն.Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. ԵՆՔ. Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ԵՆՔ.Գզկ.ներ	18
7 — Պշր.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Ամն.Գնտ. Ր.Հս. Պօյճ.Գնլ.ԵՆՔ.Թրպ.Պէօյ։	20
8 30 Պշր.ՕրԹ.Ամնվ.Պէպ.Ր. Հս.Մրկ.ԵՆՔ. ԵՆՔ, զացող շոգենաւերը պիտի հաղորդակցի ուրբաթ օրերը Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ԵԷՆի մոնալլէ	33
9 — Մրկ. ԵՆՔ. Թրպ. Պէօյր. Մգպ. ԵՆՔ. բացի ուրբաթէ	33
9 35 Պէշ.ՕրԹ.Դրչ.Ամն.Պէպ.Ր.Հս,	44
10 — ԵՆՔ.Թրպ.Պէօյ Մգպ.ԵՆՔ.Գավազաներ ուրբաթները 20 վայրկեան առաջ մեկնելով մինչեւ ԵԷՆիմարալլէ պիտի երթայ	40
10 10 Պշր.ՕրԹ.Դրչ.Ամն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. Մրկ. ՍԲՆ.ԵՆՔ.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ԵՆՔ.Ուրբ.ները 5 վայրկեան եարը բացի Պօյճ. ՍԲՆ,	38
10 55 Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԲՆ. ԵՆՔ. Թրպ. Պէօյր.Մէգ.ԵՆԻՄ,	18
11 30 ԵՆՔ.Թրպ.Պէօյ. Մէգ.ԵՆԻՄ.	43
11 40 Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԲՆ ԵՆՔ.	19

Կամուրջէն Պէպէ Երթեւեկող շէնենաւոց ծառերը

11 50 Կամուրջէն ուղղակի Գանտլ.Պէպէր բացի ուրբ